

Közösségbe tartozás – bevezetés

A lecke elhelyezése az adott témakörön belül

Az egyházismeret alapmodul célkitűzése, hogy a diákok alapvető ismeretek és élmények birtokába kerüljenek egyházunk életével kapcsolatosan. Lehetőségük van megismerni gyülekezetük, mint élő közösség életét. A bevezető lecke feladata, hogy a diákok elgondolkodjanak a különböző közösségek életükben betöltött szerepéről, illetve azokról a lehetőségekről, amelyeket egy-egy közösség biztosíthat számukra. Elsősorban tehát a cél az elgondolkodtatás, ráhangolódás és a pozitív élmények felidézése.

Teológiai-kortörténeti háttér

A bibliai teremtéstörténet az embert úgy mutatja be, mint aki közösségekben éli az életét. A Teremtő Istennel fennálló viszony az első kapcsolat az életében. A rábizott világot őriznie és művelnie kell, vagyis kapcsolatban van a természettel (1Móz. 2, 15). Isten látja, hogy Ádámnak nem jó egyedül, ezért megformálja Évát – ez lesz a következő kapcsolata (1Móz. 2, 21-25). Mondhatjuk, hogy ez a közösségi háló az ideális az ember számára. A bűneset eredményeként mindez megromlik (1Móz. 3). Ez nem jelenti a kapcsolatok megszűnését, de már nem a régi az Istennel, a másik emberrel és a természettel való kapcsolata sem. A közösségek mégis lehetőséget kínálnak az ember számára még akkor is, ha sok konfliktus terheli ezeket a viszonyokat.

A család

A Bibliában legszűkebb értelemben a férj, feleség és gyerekek jelentik a családot. A család léte Isten áldása, a gyermekek hiányát gyakran büntetésnek látja a választott nép (1Sám 1, 6). Bár számos példát találunk a többnejűsége, a házasság monogám, ehhez hasonlítja a Szentírás több helyen az Isten és népe közötti kapcsolatot (Ézsaiás 54, 5-6). A családot istentiszteleti közösségként látjuk mind az Ószövetségben, mind az első keresztyén közösségek életében. A férfi a család feje, illetve az asszony feje. A férfi feje pedig maga Krisztus (1Korinthus 11,3). Az Újszövetségben találunk keresztyén házirendet, ami a családban élő mindegyik fél számára fogalmaz meg kötelességeket (pl. Efezus 6, 1-4). Az ötödik parancsolat a családot védi. Bár itt a gyermekek szüleik iránti tiszteletéről esik szó, összességében a szülőknek több kötelessége és nagyobb felelőssége van gyermekeik, egész családjuk irányában. Az ember Isten képmása. Az apa hasonlatos kellene hogy legyen a mennyei Atyához, biztosságot és szeretetet adhat tovább. A gyermek nem tulajdon, hanem a szülőre bízott érték.

Barátok, barátság

A baráttal nem vérszerinti hanem lelki kapcsolat fűz össze bennünket. A barátot, felebarátot úgy kell szeretni, mint önmagunkat. Az irgalmas samaritánus példázatában Jézus – a neki feltett kérdés ellenére – nem arról beszél, hogy ki az ember felebarátja, hanem, hogy hogyan lehet maga az ember baráttá a másik számára (Lk. 10, 25-37). Szép példa a barátságra Dávid és Jónátán kapcsolata. Kettejük viszonya sok próbát áll ki, Jónátán még apjával is kész szembefordulni, valamint saját érdekeiről is lemond (1Sámuel 20). Érdekes, hogy Abrahámról és Mózesről olvassuk, hogy Isten barátai voltak (Ézsaiás 41, 8). Jób és barátai beszélgetésében példát találunk arra, barátként is válhat az ember olyan társsá, aki nem tud segíteni a másiknak, mivel hiányzik belőle az együttérzés (Jób 19, 21-22). Jézus Lázárt barátnak nevezi, a tanítványok pedig akkor a barátai, ha engedelmeskednek neki (János 15, 14)

Osztály és iskola

E közösséggel kapcsolatos bibliai példák nem állnak rendelkezésünkre, hiszen az oktatás nem a mai formában működött. Szükséges ugyanakkor megemlíteni azt, hogy találkozzunk prófétatanítványok csoportjaival, akik egy-egy jelentősebb próféta körül alakultak ki. Jézus ezzel a hagyománnyal ellentétben maga választotta ki tanítványait. Ez utóbbi kapcsolat esetén nem annyira a tanítványok egymás közötti viszonyába látunk bele, sokkal inkább a Mester és elhívottai közötti kapcsolatba. Pedagógiai munkánkban érdemes ilyen szempontból tanulmányozni ezt a helyzetet.

Szükséges tudnunk azt is, hogy századokon keresztül az iskola a tanulás mellett a közösségi élet megélésnek helye is volt, illetve az egyházi iskolák jelentős szerepet töltek be a gyülekezetbe történő

betagolásban is. Korunk jellemzője, hogy bár az iskolák sokat vállalnak közösségépítésben és kulturális misszióban, a diákok közösségi életének egyre kisebb része zajlik az intézmény falai között.

Gyülekezet

Tekintettel arra, hogy a későbbiekben a gyülekezeti élet részletesebb bemutatásra kerül ebben a modulban, itt csak a legszükségesebbek kiemelésére van szükség. A keresztyén embert Krisztus nem úgy hívta el, hogy hitét egyedül kelljen megélnie. A Krisztushoz tartozás közösséget teremt a másik emberrel is. A gyülekezet, mint hitben járó emberek közössége a hitbeli fejlődés lehetőségét nyitja meg a tagok és csatlakozók előtt.

Lakóhely

Szociológiai kutatások hosszú sora bizonyítja, hogy lakóhelyünknek mennyire meghatározó szerepe van kulturális, iskolázottsági, társadalmi, egészségügyi és vallási szempontból is. A Szentírás tanítása szerint az ember lakóhelyét megőrző, azt fejlesztő döntései és tettei csak Isten közreműködésével, áldásával érnek célra (Zsoltárok 127, 1). A fogságba kerülő izraeliek számára Jeremiás azt tolmácsolja, hogy azoknak, akiket fogságba hurcoltak, be kell rendezkedniük új lakóhelyükön: „Fáradozzatok annak a városnak a jólétén, ahova fogságba vittelek benneteket!” (Jeremiás 29, 7) Az ember tehát felelős lakóhelyéért, abban cselekvően, a többiek javára szükséges részt vennie.

Ország, nemzet

A népek eredetére két magyarázatot találunk a Szentírásban. Az egyik a származásból indul ki. Eszerint a nép egy közös őstől származik (ld. 1Mózes 5). Fontos itt látnunk, hogy nincs alá-, és fölérendeltségi viszony az egyes népek között. Bár mindegyiknek van őse, de mindannyian egy közös őstől származnak, ami az egész emberiség összetartozását jelenti. A másik magyarázat a nyelvek szétválása felől közelíthető meg. Az egész emberiség egy nyelvet beszélt, egészen a Babel tornya történetéig (1Mózes 11), amikor Isten ítéletként összezavarta a nyelveket. A népek ezt követően töltik be az egész földet. A népek lakóhelyének határait Isten szabta ki. (ApCsel 17, 26)

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin kiadó Budapest 1993.
Szűcs Ferenc: Teológiai etika, Lux 1993

Valláspedagógiai szempontok

A diákok szövevényes közösségi hálóban élik életüket. Életük ezen szakaszában a családdal szemben a kortárs csoportok hatása megnő. Miközben önmagukat keresik, a közösségeikben is meg akarják találni helyüket. Könnyen megtörténhet, hogy egy fiatal más és más arcát mutatja a különböző közösségekben. A virtuális kapcsolatok jelentősége óriási számukra. Az internetnek és a közösségi oldalaknak köszönhetően kapcsolataikat egyre inkább a virtuális térben élik meg, és állandóan „online” vannak. Ez a hagyományos kapcsolati formákra is hatással van, azok könnyen válnak felszínessé, és nemcsak mennyiségi, hanem minőségi tekintetben is romlás figyelhető meg. Sok fiatalnak nincs valódi közösségi élménye.

A bevezető lecke keretein belül lehetőségünk adódik arra, hogy felmutassuk, milyen különbség van közönség és közösség között, valamint virtuális és valós kapcsolatok között. A társas kapcsolatok, a többi emberrel való interakció személyiségformáló hatással bír. Ez veszélyeket és kibontakozási, fejlődési lehetőségeket is magába foglal. Feltétlen szükséges ezeket felvázolni a diákok számára.

A tanóra célja

Fő cél: rámutatás a közösségben való lét pozitívumaira.

Kognitív cél: Életünk legfontosabb közösségeinek bemutatása bibliai szempontból.

Affektív cél: Az egyes közösségekkel kapcsolatos pozitív érzések felelevenítése és megerősítése.

Pragmatikus cél: Inspirálás egy közösségben végzett aktívabb tevékenységre, hogy átélhesse: azáltal, hogy ad, többet kap vissza.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	- Mi a különbség közönség és közösség között? Nevezd meg az azonosságokat és a különbségeket! - Fogalmazzátok meg, mi a közösség!	
Feldolgozási javaslat	- A diákok csoportokban nevezzenek meg minél több közösséget, amihez tartoznak, tartozhatnak. Egy papírlap közepére írják fel: ÉN. Ehhez a felirathoz képet helyeznek el a megnevezett közösségeket úgy, hogy a rájuk nagyobb hatással bíró közelebb kerüljön az ÉN-felirathoz! - Közösén értékeljük a csoportmunka eredményét! Mi van ránk nagyobb hatással? Miért? - Frontális módszerrel röviden mutassuk be, milyen közösségekben éljük életünket!	
Munkáltatás	- A tankönyvben található 1-3 feladatok	
Házi feladat	- Egyes csoportokat jelképek is összeköthetnek. A következő óra előkészítéseként gyűjtsenek össze keresztyén és református szimbólumokat!	

A Magyarországi Református Egyház felépítése és szolgálata

Teológiai alapvetés

A keresztyén egyház Krisztus választottainak közössége. A korábban gyakran használt **ekklézsia** kifejezés a görög ekklézsia szóra vezethető vissza, ezt leginkább elhívtak, választottak csoportjának fordíthatjuk. Krisztus elhívó szava tehát a döntő, ami nem csak vele, hanem a többi hívó emberrel való közösségbe is betagozza az őt követőket. Az egyház lényege mindig is fontos kérdése volt a keresztyén dogmatikának. Cyprianus egyházatya megfogalmazása szerint „*Nem lehet az Isten Atyja annak, akinek nem Anyja az Egyház.*”. A reformátorok újragondolták az egyház kérdését is. Nem szakítottak mindennel, ami korábban megfogalmazódott, ám a Szentíráshoz igazították az egyházzal szóló tanítást.

Az egyházzal a reformátorok által is elfogadott nicea-konstantinápolyi hitvallás így vall: „Hiszem az egy, szent, egyetemes és apostoli egyházat”. Az egyház négy tulajdonsága ennek megfelelően:

- **egy**: az egyház egy, a Szentháromság Istenben hívők közösségét jelenti még akkor is, ha az egy egyház több felekezetre osztható
- **egyetemes**: az egész világra kiterjed, a világ kezdetétől annak végéig fennáll
- **szent**: Isten számára elkülönített, az általa elhívott tagok alkotják

- **apostoli:** Krisztus által az apostoloknak adott tanítás őrzője és továbbadója

Kálvin János, korának egyházát látva szükségesnek tartotta megfogalmazni, hogy mi jellemzi az igaz egyházat. Ennek lényegét négy ismertetőjegyben foglalta össze:

- tisztán, a teljes Szentírás talaján állva **hirdeti Isten Igéjét**
- az Ige útmutatása szerint **él a sákramentumokkal**
- **gyakorolja az egyházfegyelmet**, azaz világos hitbeli és erkölcsi útmutatást ad és azt érvényre juttatja
- **gyakorolja a diakóniát** (szeretetszolgálatot), segítők szándékkal fordul a rászorulóknak felé

A keresztyén egyházat maga Krisztus hozta létre, viszont mivel földi viszonyok között éli életét, szükségszerűen intézményesedik. A különböző felekezetek eltérő módon szerveződnek. A református egyház szervezeti alapjai ugyancsak Kálvin János nevéhez köthetők. 1541-ben Genfben elkészült Egyházi rendtartás c. munkájában négy olyan egyházi tisztséget nevez meg, amelynek minden gyülekezetben lennie kell: **lelkész, tanító, presbiter, diakónus**. Ugyancsak az ő nevéhez kapcsolódik a **zsinat-presbiteri** rendszer kialakítása (a zsinat a görög 'szünodosz' szóból ered, egyházi gyűlést, illetve a protestáns egyházakban a legfelső döntéshozó szervet jelenti. A 'szünodosz' eredeti jelentése: együtt úton lenni, ami szépen fejezi ki a keresztyén közösség Isten előtti útkeresését.). A Magyarországi Református Egyház szervezeti rendjének kialakulásában számos helyi, történelmi tényező közrejátszott. A mai egyházi rend századokon át zajló fejlődés eredményeként született meg, ennek fontosabb állomásai:

- A 16. század nehéz történelmi viszonyai között gyorsan szaporodó református gyülekezetek, ezzel párhuzamosan új egyházszervezet kialakulása.
- Ellenreformációs törekvések eredményeként a protestantizmus térvesztése, az egységes szervezet kialakításának adminisztratív akadályozása.
- A puritán mozgalom hatása a 17. század első felében; egyházszervezeti szempontból a presbiteri rendszer kialakulására volt nagy hatással.
- A világiak egyre nagyobb szerepet kívánnak maguknak az egyház vezetésében, a paritás igényének megjelenése (1734. bodrogkeresztúri konvent). A paritás elve azt jelenti, hogy minden egyházszervezeti egység élén két egyenrangú, egy lelkészi és egy nem lelkészi vezetőt találunk.
- Budai zsinat (1791): az egyházközségekben, egyházmegyékben és egyházkerületekben (superintendencia) a paritás elvét bevezetik.
- Debreceni zsinat (1881): az egységes református egyházalkotmány megszületése.
- 2009. május 22-én megszületik az egységes Magyar Református Egyház (az egységes Magyar Református Egyház alkotmánya) - http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/03/13/KOZOS_ALKOTMANY_2014.pdf

A Magyarországi Református Egyház rendjéről letölthető dokumentumok itt találhatóak:

<https://www.reformatus.hu/mutat/7359/>

A Magyarországi Református Egyház gyülekezeteinek célja, hogy betöltsék Krisztus missziói parancsában adott küldetését, Krisztushoz vezessék az embereket, tanítsák őket Isten útjára (Máté 28, 18-20). Ezt a küldetést egyházunk a gyülekezeteken, valamint missziókon és intézményeken keresztül is igyekszik betölteni.

Az oktatási, és szeretetszolgálati intézményeket egyházközségek, egyházmegyék, egyházkerületek, vagy a Zsinat tartja fent. Ezek száma folyamatos bővülést mutat. Az aktuális állapot az alábbi linkeken tekinthető meg:

Oktatási intézmények: <http://www.reformatus.hu/oktatunk/>

Szeretszolgálati intézmények: <http://www.reformatus.hu/szeretszolgalat/>

A Református Missziói Központ célja, hogy a társadalom minden rétegéhez eljusson Krisztus evangéliuma. A Központ és az egyes missziók szolgálatáról a következő linken bővebb tájékoztatás olvasható: <http://rmk.hu/> A honlap jelenleg fejlesztés alatt áll

Felhasznált irodalom:

www.reformatus.hu

Hítvallásaink – A Heidelbergi Káté és a Második Helvét Hívallás, Kálvin Kiadó 2010

A Magyarországi Református Egyház törvényei -

<http://www.reformatus.hu/mutat/7359/>

Valláspedagógiai szempontok

A 16-18 éves fiatalok alapvetően kritikusan szemlélik az intézményeket, különösen az általuk tekintélyelvűnek tartott egyházat. Nincs szükségük olyanokra, akik megmondják, miről mit kell gondolni. A rend kialakítása ugyanakkor fontos az életükben, még akkor is, ha nehezen vetik alá magukat szabályoknak. Kritikusak az egyházzal szemben azért is, mert nem látják, mire fordítódik a perselypénz és a többi bevétel. Ugyanakkor ebben a korszakban szívesen állnak oda egy-egy fontos ügy mellé és vállalnak önkéntes munkát, ami gazdagítja személyiségüket. Előfordulhat, hogy családjuk, ismerőseik, vagy éppen saját maguk is érintettek egy-egy missziói témakörben.

Az egyház felépítését és szolgálatát bemutató órák a következőkben érintkezhetnek a fiatalok életével:

- A reformáció a korabeli hivatalos egyház szempontjából nézve „lázas” volt a fennálló rend ellen, idővel mégis kialakította saját hitbeli és szervezeti rendjét, hogy megőrizze önmagát és végezni tudja a rábízott szolgálatot.

- Megmutathatjuk, hogy az egyház odaáll a rászorulóknak mellé a rendelkezésére álló lehetőségekhez mérten.

A tanórák célja:

Kognitív cél: A református egyház felépítésének és missziójának megismertetése. Azon egyházszerkezeti egységek részletesebb bemutatása, amelyekbe a diák gyülekezete és iskolája tartozik. Egy közelben működő missziói szolgálat megismertetése.

Affektív cél: Együttérzésre való képesség erősítése a rászorulóknak, hátrányos helyzetűek iránt.

Pragmatikus cél: A fiatalok bevonása valamilyen gyülekezeti, intézményi diakóniai szolgálatba (pl 72 óra kompromisszum nélkül)!

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország megyéi: ismétlés, közigazgatás szerepe az ország életében - Beszélgetés egyházunk címeréről: milyen jelképek láthatóak rajta? Milyen jelentést hordoznak a szimbólumok? - Csoportmunka: egy-egy segítő foglalkozás bemutatása (szociális munkás, orvos, pszichológus, lelkész stb.). Mi az adott szakemberek feladata? Az egyes csoportok gondolkodjanak el arról, hogy a felsorolt foglalkozások kiknek és hogyan segítenek! Az adott hivatásnak melyek a szépségei és nehézségei? 	<p>Földrajzi, interneten elérhető térképek A MRE címere</p> <p>A csoportok részére kártyák, egy-egy segítő foglalkozás nevével (pl. orvos, szociális munkás, lelkész, ápoló, stb.)</p>
Feldolgozási javaslat	<p>1. A MRE szervezete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Frontális módon az egyházszervezet kialakulásának bemutatása évszámok és fogalmak kiemelésével - Forráselemzés egyéni munkában: a MRE vonatkozó törvénye alapján az egyes szervezeti szintek rövid bemutatása és a vonatkozó tisztségek megnevezése. A feladatot csoportok is elvégezhetik úgy, hogy egy csoport egy szervezeti egységről gyűjt információkat, amit átad, „megtanít” a többi csoportnak. (Egyházközség: fogalma, típusai, megalakítása, tagjai..., egyházmegye: fogalma, tisztségviselői, alkalmazottai és azok feladatai, egyházkerület: fogalma, tisztségviselői, alkalmazottai és azok feladatai, zsinat: fogalma, tagjai, felépítése, feladata) <p>2. A MRE szolgálata</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egy református misszió munkatársának beszámolója a szolgálatáról - Előzetesen kiselőadások készítése a református egyház társadalmi misszióinak egy-egy ágából (lehetséges szempontok: célcsoportot, intézmények, módszerek, helyszínek, munkatársak, esetleg riportok, bizonyágtételek keresése) - Az oktatási intézmény/egyházközség közelében található református intézmények felsorolása, szolgálatuk megbeszélése 	<p>A MRE térképe</p> <p>MRE törvénykönyve</p>
Munkáltatás	<p>Az említetteken túl a tankönyv feladatai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1, Képzeltetek el egy rendkívüli helyzetet (pl. földrengés, árvíz), amiben hirtelen sokan szorulnak segítségre! Szervezzétek meg a segítségnyújtást! Kikkel, milyen szervezetekkel lehet együttműködni? Miben más az, ha egy egyházi szervezet nyújt segítséget? 2, Nézz utána, hogy hazánk egyes megyéiben hány százalék a reformátusok aránya! Milyen okok vezettek ahhoz, hogy egyes területeken több, máshol kevesebb református él? 3, Melyik egyházmegyéhez és egyházkerülethez tartozik gyülekezeted? Nevezd meg ezek vezetőit! 4, Készíts házi dolgozatot egyházunk egyik társadalmi missziójáról! 5, Nézz utána, hogy hány évre választják egyházunkban a tisztségviselőket (presbiter, gondnok, esperes, püspök)! Mikor 	

	lesz a következő tisztújítás a gyülekezetben és az országos egyházban?	
Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Egy református oktatási, szeretetszolgálati intézmény, vagy misszió meglátogatása, házi dolgozat készítése, amely bemutatja az ott folyó munkát (lehetséges szempontok: „ars poetica”, mitől református az adott intézmény, az intézmény/misszió felépítése, munkatársak száma, tanulók/gondozottak száma, rövid interjú egy dolgozóval/tanulóval/gondozottal) - Interjú készítése egy misszióban szolgáló egyházi munkatárssal 	

Megoldási segítség a munkáltatáshoz:

1. Karitatív szervezetek honlapjának segítségével (<http://jobbadni.hu/> <http://www.segelyszervezet.hu/>) könnyebben elgondolkozhatnak az egyes katasztrófákról és az azokban nyújtandó segítség formáiról.
2. Forrás: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/teruleti_adatok
3. MRE nyomtatott térképe

A reformátori tanítás négy alapelve

A lecke elhelyezése az adott témakörön belül

Az egyházismeret alapmodul egyetlen dogmatikai jellegű fejezetének célja, hogy a diákok tisztában legyenek azzal, mi az egyház szolgálatának lényege. Ez a Krisztus által elkészített üdvösség elérése és az evangélium továbbadása. A reformátori alapelvek abban nyújtanak segítséget, hogy röviden összefoglalják az üdvösség elérésnek útját.

Teológiai alapvetés

A reformátori alapelvek a protestáns teológiai gondolkodás négy alapvető állítását foglalják össze. Megfogalmazásukra polemikus helyzetben került sor, amikor a római katolicizmussal szemben kellett megfogalmazni, hogy miben más a protestáns tanítás. Egyszersmind úgy kellett ezt megtenni, hogy világos legyen a kapcsolat elsősorban a Szentírás üzenetével, másrészt a sok száz éves teológiai hagyománnyal is, hiszen a reformátorok hangsúlyozták, hogy nem újat hoznak létre, hanem az eredetihez szeretnének visszatérni. A négy alapelv mindegyike az ember életének legfontosabb kérdése, vagyis az üdvösség elérésének módjában ad útmutatást.

Solus Christus (=egyedül Krisztus)

A 16. század elején az egyház azt hirdette, hogy az üdvösség nem csak Krisztus által érhető el, hanem rajta kívül mások segítségére is szükség van. Fontos szerep hárult így Szűz Máriára, aki – bár ezt akkor még nem mondta ki hivatalos állásfoglalás – csaknem társmegváltói rangra emelkedett. A szentek „felesleges” jócselekedeteit beszámíthatónak tartották az egyes ember üdvösségébe, ezért hozzájuk is imádkoztak. A papság a laikus réteg felett állt, közbenjáró szerepet töltött be Isten és ember között. A reformátori gondolkodás elutasította Szűz Mária, a szentek és a papság közvetítő szerepét az üdvösség elérésében.

Az ószövetségi ember nem mondta ki Isten nevét, helyette az 'Adonáj', Úr szót használta. Ezzel vallást tett arról, hogy Isten mindenképp felett áll. A keresztyénség olyan világban született meg,

ahol számos vallás volt jelen, sok istent és sok urat imádhattak az emberek. Az első keresztyének továbbvitték az ószövetségi szóhasználatot, Krisztust nevezték Uruknek. Ez a hitvallás gazdag tartalmakat hordozott:

- megvallották, hogy Krisztusban az Ószövetség Istene jelent meg emberi alakban a földön, s Istennek kijáró tisztelet illeti meg.

- elutasították más vallások isteneinek tiszteletét, valamint a császárkultuszban való részvételt.

- kinyilvánították, hogy Krisztusnak engedelmeskedve akarják élni életüket

A Solus Christus-elv fontos az egyházélete szempontjából is. Krisztus az egyház egyedüli feje és vezetője. Az egyházat ő hozza létre Szentlelke és Igéje által. Vezeti az egyházat, utat mutat minden körülmények között, valamint oltalmazza és megőrzi minden külső és belső támadással szemben.

Sola Gratia (=egyedül a kegyelem)

Az ember kegyelemre szorultsága alapvető tétele a reformátori gondolkodásnak. A bűneset utáni ember hordozza az eredendő bűnt és további bűnöket követ el élete során. A bűn vonatkozásában ugyanakkor nem valamiféle általános emberi erkölshöz, vagy társadalmi normához igazodunk. Isten az, aki eldönti, mi a jó és mi számít bűnnek. Bűn az ember Isten elleni lázadása, Isten nélküli élete, amiből további vétkek sora következik. Az ember valamiképpen érzi ennek súlyát és az elkövetett vétkekre valamilyen válaszreakciót ad. Ez lehet tagadás, relativizálás, szabályok megváltoztatása, vagy éppen lelkiismeret-furdalás, kompenzálás, a bűnt jóvá tenni akaró szándék is. A legtöbben úgy gondolkodnak, hogy a vétkeket jóvá lehet tenni, jó cselekedetekkel ki lehet oltani.

A Szentírás tanúsága szerint a bűn adósság Istennel szemben (Kolossé 2, 14), amit számon is kér tőle. Ugyanakkor, mivel nincs büntelen, adósság nélküli ember, senki nem tud eleget tenni a bűnökért. Olyan valakire van szükségünk, aki büntelen. Büntelen egyedül az Isten, ezért az egyetlen megoldás, hogy a tökéletes Isten teljesen emberré lesz, és magára veszi minden ember bűnét és annak következményét.

Az ember Isten nélküli jócselekedete könnyen válhat önigazolássá, ezért önmagában nem szerez megváltást.

A megoldás egyedül az isteni kegyelem lehet, ez válik láthatóvá Krisztus testet öltésében, kereszthalálában és feltámadásában.

Sola Fide (=egyedül a hit)

„Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy ő van, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik.” (Zsid 11,6)

A Heidelbergi káté 21. kérdés-felelete világosan tanít arra, hogy nem minden hit igaz, üdvözítő. Az igaz hit alapja az Istenről való helyes ismeret, amely Isten kijelentésén alapul. Nem üdvözítő ezért az a hit, amelyet az ember egy elképzelt istenbe, vagy olyan istenbe vet, akit más vallások mutatnak be.

Az igaz hit Krisztus személyéhez kötődik. Vagyis vallja, hogy ő az Isten Fia, a megígért Szabadító, az emberiség Megváltója, aki kereszthalált halt és feltámadásával legyőzte a halált. „Nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk” (ApCsel 4, 12)

A hit Istenhez köti az embert, de következménye kell hogy legyen a hívők életében. Jakab levele arra tanít, hogy az Isten melletti elkötelezettség cselekedetekben nyilvánul meg. Aki Krisztust vallja Urának, annak ezt nemcsak szavakban kell tennie, hanem az Úrnak való engedelmességben is. Ebbe beletartozik mind az Isten előtti megállásunk, vele való kapcsoltságunk megélése, mind pedig a másik emberhez való viszonyulásunk, elsősorban a szeretet nagy parancsolatának és a Tíz parancsolatnak megtartása.

Sola Scriptura (=egyedül a Szentírás)

A reformátorok a tiszta, eredeti forráshoz kívántak visszatérni. Jóllehet közülük többen kiváló ismerői voltak az egyházatyák műveinek és a korabeli egyházi hagyománynak, mégis különbséget tettek a Szentírás és a hagyomány között. Isten Igéjében jelentette ki magát az embernek, ennek három formája a testet öltött Ige (Jézus Krisztus), akiről bizonyosságot tesz az írott Ige (Biblia) és a hirdetett Ige (prédikáció). Míg a korabeli római egyházban a Szentírás és az egyházi hagyomány tekintélye csaknem egyenrangú volt, addig a reformátorok világosan vallották, hogy semmi nem érhet fel a Szentírás tekintélyéhez, vagyis más kijelentés nem lehet az ember igaz hitének zsinórmértéke. A Biblia egyszerre emberi alkotás és a Szentlélek munkájának eredménye.

A Sola Scriptura elvből az alábbiak következnek:

- Az egyházban nincs és nem keletkezhet olyan tanítás, amely egyenrangú a Szentírással
- Az egyes ember belső „megvilágosodása” sem lehet egyenrangú a Biblia üzenetével. Nem lehet olyan hitismeret, amely nincs összhangban a Szentírással.
- Más vallások szent iratait nem tekinthetjük az Istenről való ismeret forrásának.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret, KRE Hittudományi Kara 2007.

Sebestyén Jenő: Református Dogmatika, Iránytű Kiadó, Budapest-Gödöllő 1994

A Magyarországi Református Egyház hitvallási iratai, Kálvin Kiadó, Budapest 2006

Valláspedagógiai szempontok

A reformátori alapelvek világos határokat jelölnek ki abban, hogy mit fogadunk és mit utasítunk el. A tizenévesek kettős helyzetben vannak. Egyrészt szükségük van nekik is biztos pontokra, amikhez életüket, hitüket köthetik, másrészt előszeretettel kérdőjelezzik meg a tekintélyeket, így a dogmatikus alapvetéseket is. Ehhez hozzájárul az is, hogy a korszellem a mindent elfogadni és befogadni elvet vallja. A reformátori alapelvek tárgyalásakor ezért szükséges egyszerre óvatosnak és határozottnak lennünk. Az üzenetet akkor adhatjuk át kellő hatékonysággal, ha nyitottnak bizonyulunk a diákok gondolataira, ugyanakkor személyes hitvallással teszünk tanúságot. Az alapelvek bemutatásakor szükséges óvakodni református hitünk és más vallások, felekezetek közötti ellentétek kiélezésétől.

A reformátori alapelvek bemutatásakor a következő kapcsolópontok adódhatnak:

- A diákok az identitáskeresés időszakát élik. Minden ember identitása több tényezőtől áll össze, ezek sorában fontos szerepe lehet annak, hogy tudja, milyen alapvető jellemzői vannak hitünknek. Az identitáskeresés idején előfordulhat feltétlen azonosulás valamivel, akár egyházi tanokkal is, de gyakrabban figyelhető meg a tagadás. A reformáció jobbító szándékából született, az egyet nem értés a fennálló viszonyokkal eredményezhet új minőséget.
- A reformátorok nemzedéke nem készen kapta az alapelveket. Az igazságot akarták megtalálni, azt hosszasan és kitartóan keresték. A kutatás eredményei lettek a kikristályosodott alapelvek. A diákokat arra biztathatjuk, hogy bejárhatjuk közösen ezt az utat, ilyen módon lehetőséget kínálunk a kritikára, kérdésre is, de válaszokat is adunk.

Adott lecke célkitűzése:

Kognitív cél: A reformátori alapelvek és azok tartalmának megismertetése.

Affektív cél: Annak átéreztetése, hogy az üdvösség útjának keresése az ember életének döntő kérdése.

Pragmatikus cél: A diákok inspirálása arra, hogy képesek legyenek megfogalmazni, mi az alapelvek jelentősége az életükben.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása (kb. 10 perc)	<ul style="list-style-type: none"> - A reformáció kiváltó okai és vezető személyiségei - Csoportmunka: Mi az üdvösség? Mit jelent üdvözülni? A keresztyén élet céljának megfogalmazása. Miért érdeklí/nem érdeklí az emberek különböző csoportjait az üdvösség kérdése? - Vita - Mi a fontosabb Isten előtt és az emberek szemében: a hit, vagy a jó cselekedetek? 	Történelem és hittankönyvek (előzetesen elsajátított ismeretek) Biblia – üdvösségre vonatkozó Igék!
Feldolgozási javaslat (20-25 perc)	<p>A korábban az üdvösséggel kapcsolatban összegyűjtött információk megbeszélése, összefoglalása</p> <p>Az egyes reformátori alapelvekre vonatkozó alapvető ismeretek előadása frontálisan.</p> <p>Kirekesztés, vagy bizonyosság? – beszéljünk arról a fiatalokkal, hogy a „solák” hangsúlyozásával nem a különbségeket, ellentéteket erősíti-e egyházunk?</p>	Tankönyv
Munkáltatás 10-15 perc	A diákok kisebb csoportokban írjanak érveket és ellenérveket az egyes alapelvekhez! Ütköztessük a véleményeket, moderáljuk a beszélgetést!	
Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Magyar nyelvű bibliafordítások összegyűjtése - Fogalmazás készítése „A hiányzó alapelv” címmel (mi az, amiről úgy érzik, kevés szó esik a gyülekezetekben, pedig segítségére lenne az embereknek?) 	

Egyházközség

A lecke elhelyezése az adott témakörön belül

Az „Egyházközségem” című lecke segítségével a diákok betekintést nyerhetnek egy adott gyülekezet életébe (ez lehet a tanuló saját gyülekezte és az intézményt fenntartó egyházközség, amennyiben egyházközségi fenntartású intézményről van szó). Tekintettel arra, hogy egy osztály tagjai több közösségből érkehetnek, nagy hangsúlyt tehetünk az önálló kutatómunkára, amihez azonban biztosítani szükséges elegendő időt. A tanórákon általános ismereteket adhatunk át egy gyülekezet életével és az ott szolgáló tisztségviselők feladatával kapcsolatban.

Teológiai alapvetés

Református egyházunk alapvető egysége az egyházközség. Kálvin ezt tekintette a legfontosabb egységnek. A MRE vonatkozó törvénye szerint az egyházközség az egyház tagjainak meghatározott területen élő és az egyházi törvény szerint szervezett gyülekezte. Az

egyházközség területe általában egybeesik a helység területével. Egy egyházközség területe több helység területére is kiterjedhet, és egy helység területén több református egyházközség is lehet (MRE 1994. évi 2. törvény).

Egyházközségeink közül a legrégebbiek a reformáció korában jöttek létre, majd sok gyülekezetünk alakult a II. József király által kiadott Türelmi rendeletet követően (1780-as évektől). A XIX. század végétől sok nagyvárosi gyülekezet alakult. Az 1990-es rendszerváltás után szabadabbá vált egyházunk élete, ezt követően a nagyvárosok környékén lévő gyülekezetek száma nőtt leginkább.

Egyházunkban a gyülekezetek élete meglehetősen sokszínű képet mutat. Vannak tradicionális, hagyományokhoz jobban ragaszkodó gyülekezeteink és újonnan létrejött, számos missziói újítást gyakorlatba átültető közösségeink is. Egyházközségeink vizsgálhatjuk szociológiai szempontból is. Találunk elnéptelenedő vidékeken élő, előregedő és fogyó közösségeket, de a nagyvárosok vonzáskörzetében a növekvő népességszám miatt megerősödő gyülekezeteket is, pl. Budapest vonzáskörzetében. A tananyag átadásakor érdemes megvizsgálni a gyülekezet tágabb környezetét, feltárni annak jellemzőit!

Az egyes gyülekezetek életéről számos forrásból meríthetünk, ezek:

- a templom építésének és felújításának időszakai
- anyakönyveinkből sokat megtudhatunk a gyülekezetben élő családokról, a közösség növekedéséről, vagy hanyatlásról, de még történelmi tragédiákról is
- az egyházközségünk által fenntartott iskolák, intézmények életéből ugyancsak sok érdekességet megtudhatunk (pl. évkönyvek segítségével)
- gyülekezetünk közeli múltjáról idősebb gyülekezeti tagoktól tájékozódhatunk

Egyházközségeink életének irányítója a lelkipásztor és a gondnok. Sajnos sok helyen szinte kizárólag a lelkipásztor és egy-két szolgatárs viszi a gyülekezet minden szolgálatát, holott a közösség minden tagja kapott kegyelmi ajándékot, amivel szolgálhat a többiek javára. E helyzet kialakulásában jelentős szerepe volt annak, hogy a kommunista rendszer idején tudatosan építették le a nem lelkészi végzettségűek gyülekezeti szolgálatát.

Az egyházközséget – bár vannak az egyházjog által meghatározott előírások – elsősorban nem szervezetként, hanem testként kell tekintenünk. Olyan közösség, amelynek tagjait Krisztus szólítja meg és hívja el követésére és szolgálatára. A gyülekezet tagjai élő kövekként épülhetnek lelki házzá (1Pt 2,5). A misszió, mások Krisztushoz vezetése így minden tag közös feladata.

Egy egyházközség szolgálói közössége fizetett és önkéntes tagokból áll.

Fizetett munkatársak: lelkész, hittanoktató, diakónus, kántor, egyházfi, harangozó

Önkéntesek: gondnok, presbiter, gyülekezeti munkatárs (szolgálhat a diakóniában, hittanoktatásban, látogatásban, templom környékének rendben tartásában és sok más területen)

Az egyházközség tisztségviselőinek és alkalmazottainak feladatairól olvashatunk egyházunk vonatkozó törvényeiben:

http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/09/02/MRE_torvenytar_2014_0901_allapot.pdf

A gyülekezet életének legfontosabb eseménye a vasárnapi istentisztelet. A vasárnap nem csak szabadnap a keresztyén ember számára, hanem az Istennel való találkozás minősített ideje is. Ezt az összejövetelt látogatják a legtöbben, sőt az egyháztagok nagyobbik része kizárólag ezen keresztül kötődik a gyülekezet közösségéhez.

A bibliaóra, mint a közösségi vallásgyakorlás egyik formája a pietizmus hatására született meg a 17. században. Célja, hogy a gyülekezet tagjai egy-egy Ige mellett, vagy egy-egy témában elmélyedve közösen beszélgessenek Isten üzenetéről. A bibliaórák egy része az úgynevezett

rétégalkalmak közé tartozik. Lehetnek területi alapon szerveződő házi csoportok, idősek, fiatalok bibliaórája (ifióra), házaspáros kör, szenvedélybetegekkel foglalkozó kör (pl. Kék kereszt). Ebbe a csoportba sorolhatjuk az imaórát is, ahol csak egészen rövid igemagyarázat van, amit közös imádkozás követ.

A gyerekek közötti szolgálat fontos része egyházunk missziójának. A hittanoktatás már óvodás korban elkezdődhet. Az állami iskolákban felmenő rendszerben épül ki a kötelező erkölcsstan helyett választható hittan. Ezzel párhuzamosan – azokon az évfolyamokon, ahol ez még nem került bevezetésre – a gyerekek választható (fakultatív) módon járhatnak hittanra. Ezeket a hittanórákat a lelkész, vagy hittanoktató a gyermek iskolájában tartja. Nem órarendi keretbe iktatott hittanórát lehet tartani a gyülekezet arra alkalmas helyiségében is. Fontos, hogy a gyerekek ne csak tanórai keretek között találkozzanak az egyházzal, hanem legyenek személyes tapasztalataik a templomba járásról, közösséghez tartozásról. Ezt segítik elő a gyermek-istentiszteletek és a különböző, gyerekek számára szervezett programok.

A lelkipásztor feladata, hogy igazi pásztora legyen a gyülekezetnek, azaz személyes találkozások, látogatások, lelkigondozói beszélgetések által tartsa a kapcsolatot az egyháztaggal.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Bíró Sándor-Bucsay Mihály-Tóth Endre-Varga Zoltán: A magyar református egyház története, Sárospatak 1995

MRE törvényei - <http://www.reformatus.hu/mutat/7359/>

Valláspedagógiai szempontok

Az egyházköztség életének megismerése felfedezőúttá válhat. A diákok – sokszor még a felnőttek is – kevés információval rendelkeznek a gyülekezet mindennapi életéről és múltjáról. A fiatalok meglehetősen vegyes képet mutatnak az egyházhoz tartozás vonatkozásában, megtalálható közöttük a hitét rendszeresen gyakorló családból érkező éppúgy, mint az a fiatal, akinek semmi egyházi tapasztalata nincs. Sokan közülük kizárólag az intézményen keresztül kapcsolódnak az egyházhoz, azon keresztül láthatják, hogy milyen egy gyülekezet. Szükséges szem előtt tartanunk, hogy ezért nincs közvetlen gyülekezeti élményük. Másrészt megtörténik, hogy az iskolán keresztül ítélik meg az egyházat. A tanórai tevékenységen túl ki kell lépni a gyülekezetbe, lehetőséget kell kínálni annak személyes, tapasztalati megismerésére. Külön kihívást jelenthet, hogy lehetnek olyanok, akik alapvetően nem kívánnak ezzel foglalkozni. A lecke nagy lehetősége, hogy különböző érdeklődésű fiatalok számára is képes lehet közel hozni egy gyülekezetet:

- A történelem iránt érdeklődők készségeket sajátíthatnak el és gyakorolhatnak be, hiszen kutatómunkát végezhetnek, interjúkat készíthetnek. Ebben nagyon fontos, hogy biztató, tanácsoló jelenléttel álljunk mellettük!

- A szervezési feladatok iránt érdeklődők beleszállhatnak egy önkéntesekből álló közösség életébe és irányításába. Felfedezhetik, hogy mit jelent a gyakorlatban Isten Igéje által kitűzött célokat megvalósítani.

- Az aktívabb, feladatokat szívesen vállaló fiatalok olyan lehetőségeket ismerhetnek meg, ahol kipróbálhatják tehetségüket, adottságaikat. A gyülekezetben a gyülekezetért végzett szolgálat pozitív visszacsatolást jelenthet és erősítheti őket. A feladatot vállaló és kapó fiatal több szállal fog kötődni a közösséghez. Vállalt szolgálata során empátiás készsége fejlődhet és megtanulhat másokkal közösen dolgozni egy ügy érdekében.

Szükséges, hogy ne csak a vallásanár segítségével ismerjék meg az egyes szolgálatokat és szolgálattelvéket, hanem legyen lehetőségük személyes találkozásokra is. Ilyen módon megláthatják, milyen motivációk húzódnak meg egy-egy vállalt feladat mögött, ami számukra is inspiráló lehet.

A lecke fő célkitűzése:

Egy egyházközség megismertetése által pozitív viszonyulás kialakítása a gyülekezethez, mint Isten által létre hívott közösséghez.

Kognitív cél: Általános ismeretek átadása egy református gyülekezet életéről, az ott szolgálókról és feladataikról. A tanuló saját gyülekezete és az intézményfenntartó gyülekezet bemutatása.

Affektív cél: Pozitív érzés kialakítása a saját, illetve az intézményt fenntartó egyházközség iránt.

Pragmatikus cél: Segítség nyújtása a diákoknak abban, hogy fedezzenek fel magukban olyan tulajdonságokat és készségeket, amikkel egy közösség, gyülekezet hasznára lehetnek.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<ul style="list-style-type: none"> - Ráhangolódó feladat: hajóépítés (ld. tankönyv) - Közös megbeszélés: kártyákra írjunk ki olyan feladatokat, amiket el kell végezni egy gyülekezetben! Más színű kártyákra írjunk fel különböző tisztségviselőket! Melyik feladat kihez tartozhat? Miért? - Történelmi ismeretek előhívása (reformáció, egyháztörténet, településtörténet) - Első, vagy legjobb gyülekezeti élmény felelevenítése 	Papírlapok, Íróeszköz
Feldolgozási javaslat	<ul style="list-style-type: none"> - A gyülekezet múltja – rövid történelmi áttekintés frontális módszerrel - Rövid segédlet készítése és megosztása a diákokkal, ami segíti őket abban, hogy megismerjék gyülekezetüket. - Meghívott gyülekezeti szolgálók, munkatársak beszámolója - Páros munka: állítsanak össze kérdéssort, amit interjúban megkérdeznének egy gyülekezeti munkatársnak (ld. házi feladat) - Csoportokban hasonlítsák össze a gyülekezet életét az ApCsel 2, 42-47-tel és fogalmazzák meg, milyen azonosságok és különbségek vannak. Közösen beszéljük meg, mi hiányzik a mai gyülekezetből és hogyan lehetne ezt a hiányt orvosolni! 	Tankönyv A helyi gyülekezet történetének forrásai
Munkáltatás	<ul style="list-style-type: none"> - Montázs készítése csoportonként, amiben a megismert gyülekezeti alkalmak, szolgálatok kerülnek bemutatásra 	
Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Interjú készítése egy gyülekezetben szolgáló önkéntessel - A diákok foglalják össze röviden saját gyülekezetük történetét és mutassák be osztálytársaik számára 	

Gyülekezeti tag vagyok (lehetek)

A lecke elhelyezése a témakörön belül

A lecke célja, hogy a fiatalok meglássák, hogy a gyülekezet nem rajtuk kívül álló közösség, hanem ők is részesei lehetnek. Egyrészt – keresztségük okán – beletartoznak Isten szövetséges népébe, másrészt ez mindig egy adott gyülekezettel való élő kapcsolatot jelez.

Teológiai háttér

A Heidelbergi káté 54. kérdés-felelete szerint Isten Fia a világ kezdetétől fogva annak végéig hív el követőket, vagyis gyarapítja új tagokkal az egyházat. Ezért bár fontos állomás a pünkösöd, hiszen ekkor jött létre az első gyülekezet, mégis az egyház és annak tagsága szempontjából már az Ószövetség korát is szemügyre kell vennünk.

Izraelben a néphez tartozás egyet jelentett – legalábbis névleg – az egyházhoz tartozással, hiszen a zsidóság Isten választott népe volt. Ennek a szövetségnek a külső jele a körülmetélés. Aki nem volt körülmetélve, tisztátalannak számított, illetve megszegte Isten szövetségét.

Az Újszövetség korában változott a helyzet. A zsidókeresztyének egy csoportja a megtérő pogányoktól is megkövetelte volna a körülmetélést (ők a prozeliták), ez azonban nem lett gyakorlattá az egyházban (ld. ApCsel 15). A választott nép immár nem egyetlen népet jelent, hanem mindazokat, akik hisznek Krisztusban és Őnek vallják őt, bármely nemzetből is származnak. Ilyen értelemben az Isten népéhez tartozás elsősorban nem bizonyos szertartások, beavatások elvégzését jelenti.

Az ApCsel 2, 37kk-ben olvashatunk arról a hatásról, amelyet Péter prédikációja keltett a hallgatóságban. Eszerint a Krisztushoz és népéhez tartozás alapvető feltétele a megtérés, a bűnök megvallása. Ezt fejezi ki külső jelként a keresztség.

Az egyház korai időszakában az egyháztagság elsősorban lelki közösséget, kapcsolatot jelentett, később azonban egyre gyakrabban találkozunk a teológiai mellett jogi meghatározásokkal is:

„Kövessétek mindannyian a püspököt, ahogyan Jézus Krisztus az Atyát, a presbitériumot pedig úgy, mint az apostolokat; a diakónusokat úgy tiszteljétek, mint Isten rendelkezését. A püspök nélkül semmi olyat ne tegyetek, ami az egyházzal kapcsolatos. Azt tartjátok érvényes eucharisztianak, melyet a püspök, vagy megbízottja végez. **Ahol a püspök megjelenik, ott legyen a sokaság, ahogyan, ahol Jézus Krisztus van, ott van a katolikus egyház.**” (Antiókhiai Ignác: Levél a szmirnaiakhoz 8, 1-2)

„Nem tehető házasságtörővé Krisztus jegyese, aki romlatlan és tiszta. **Egyetlen otthont ismer, egyetlen nászágy szentségét őrzi tiszta szemérmességgel.** Megőrizz minket Istennek, Ő jelöli meg megszült fiait a királyságra. Aki az Egyházzal szakít, az a házasságtörőhöz csatlakozik, lemond az Egyháznak adott ígéretekről. Aki elhagyja Krisztus Egyházát, az nem kapja meg Krisztustól a megígért jutalmat, az ilyen kívülálló, istentelen, ellenség. **Isten nem lehet már az Atyja annak, akinek az Egyház nem Anyja.**” (Cyprianus: A katolikus Egyház egységéről, 6)

A konfirmáció helye az egyháztagság szempontjából

A konfirmáció alkalmával a fogadalmat tevő fiatalok a gyülekezet önálló úrvacsorázó tagjai lesznek átvállalva azt a fogadalmat, amit megkeresztelésükkor szüleik, keresztszüleik tettek. Vannak olyan országok, ahol a konfirmáció szinte kötelező és magától értetődő (pl. az evangélikus többségű Finnország). Ezeken a helyeken a mély társadalmi beágyazottság miatt a felnőtté válás jelentős alkalma ez az egyházi esemény. Hazánkban egészen más a helyzet. Kisebb gyülekezetekben a megkereszteltek nagyobb hányada konfirmál. A konfirmáció azonban a legtöbb helyen már nincs benne az emberek gondolkodásában, illetve felszínessé is válik. Egyházunkban régóta folyik a vita, hogy a fiatalok konfirmációja eléri-e célját és megfelelő-e erre a 14 éves életkor. A konfirmációi felkészítés célja mégis az, hogy a fiatalok önálló döntésre jussanak Krisztus követésében. A középiskolai hittanórákon különböző háttérből érkező fiatalokkal találkozunk. Lehetnek olyanok, akik nem konfirmáltak és akik konfirmáltak. Lehetnek, akiknek ez jó élmény volt, míg mások inkább teherként tekintenek vissza rá. Vannak, akiknek ez az egyetlen egyházi élményük, másoknak élő kapcsolata van gyülekezetével. Összességében a konfirmáció az egyháztaggá válás nélkülözhetetlenül fontos állomása

Egyháztörvényi háttér

A MRE Alkotmányáról és kormányzatáról szóló 1994. évi II. törvénye világosan rendelkezik arról, hogy kit tekinthetünk egyháztagnak.

II. fejezet - Az egyháztagnak

22. § (1) A Magyarországi Református Egyház tagja minden magyar – illetve Magyarországon élő nem magyar – állampolgár, akit a református egyház szertartása szerint megkereszteltek, valamint az a nagykorú keresztyén, aki magát reformátusnak vallja.

(2) Teljes jogú egyháztagnak az, akit megkereszteltek, konfirmációi fogadalmat tett, a gyülekezeti istentiszteleten és az úrvacsorai közösségben részt vesz, és egyházközségébe az egyház fenntartásához hozzájárul. Az ilyen egyháztagnak nagykorúsága elérésétől kezdődően választó joga van és választható.

(3) A Magyarországi Református Egyház valamely gyülekezetének teljes jogú tagjai közé kérheti felvételét az adott egyházközség presbitériumától az az evangélikus felekezetű nagykorú keresztyén, aki helyzetéből fakadóan a Magyarországi Református Egyház rendjét megtartva, hitét egyházunk keretein belül kívánja gyakorolni.

23. § A református egyháztagnak kötelelességei:

(1) Az evangélium szerinti tiszta erkölcsű, mértékletes és józan életet éljen.

(2) Az istentiszteleteken és az úrvacsorában részt vegyen, házassága kötésénél, gyermeke keresztelésénél, halottja eltemetetésénél az egyház rendje szerint járjon el.

(3) Gyermekeit a református vallásban neveltesse, és konfirmálásukról gondoskodjék.

(4) Az egyházi közterheket az egyházi előírásokban megszabott módon és mértékben viselje.

(5) Az elfogadott egyházi tisztséget vagy megbízást híven betöltse.

24. § A református egyháztagnak jogai:

(1) Az egyházközség istentiszteleti szolgálati közösségében való részvétel; a konfirmált egyháztagnak az úrvacsorai közösség részese.

(2) Házasságának megkötése, gyermekének megkeresztelése, halottjának temetése végett az egyház szolgálatának igénybevétele.

(3) Gyermekeinek vallásos oktatását az egyház iskoláiban vagy egyházi iskolákon kívül is igényelheti.

(4) Az egyházi tisztségek betöltésekor az egyházi törvényben megszabott feltételek mellett választható és választható, az egyházközség presbitériuma által összeállított névjegyzék alapján

(Forrás:

http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/09/02/MRE_torvenytar_2014_0901_allapot.pdf

Valláspedagógiai szempontok

- Az identitás alakulása szempontjából a közösségeknek döntő szerepe van. Ebben az életszakaszban a fiatalok fizikai és szellemi fejlődése jelentős. E kettő mögött háttérbe szorul a lelki-vallási fejlődés. Ugyanakkor megtörténhet, hogy a fejlődés valamely területén kudarcot kell átélniük. A gyülekezethez tartozás a lelki fejlődés kereteit jelentheti. Szükséges ezért megismertetni a fiatalokat azzal, hogyan lehetnek gyülekezetüknek aktív tagjai.
- A legtöbb fiatal gyülekezettel való kapcsolata gyenge és formális. A konfirmációval kapcsolatosan hasonló megállapítást tehetünk: kevesen vannak a konfirmálók, konfirmáltak között, akik érett, hitbeli döntést hoznak a fogadalomtétel során. Ugyanakkor a keresztség és a konfirmáció által mégis van egyfajta kapcsolatuk egyházzal, gyülekezettel. Meg kell próbálnunk ezt az inaktív állapotot élettel megtölteni. A fiatalok számára nem jelent sokat egy formális kötődés, ugyanakkor vonzó lehet számukra egy olyan közeg, ahol elfogadják őket, ahol adhatnak és kaphatnak is.
- Konstruktív gondolkodásra készíthetjük a diákokat. Szívesen reformálnak, és állnak elő változtatási javaslatokkal. Ez alól a gyülekezet sem kivétel. Ötleik jelentős része erősen kritikus, gyakran olyan javaslatokkal élnek, amelyek semmiképp nem vihetők át a mindennapi egyházi gyakorlatba. A „milyen az ideális egyháztag” kérdésével foglalkozva megfogalmazódhat, mit várnak másoktól, illetve hogyan látják az egyháztagok szerepét.

A lecke célkitűzése

A lecke fő célkitűzése a fiatalok megismertetése azzal, hogy mit jelent egy gyülekezet tagjaként élni, hogyan válhatnak tagokká, milyen kötelességek járnak ezzel és milyen hasznuk származik belőle

Kognitív cél: A gyülekezeti taggá válás lehetőségének és feltételeinek megismertetése.

Affektív cél: Juttassuk a fiatalokat olyan élményhez a helyi gyülekezettel való találkozásban, ami azt a vágyat keltheti bennük, hogy ők is részesei kívánják lenni egy ilyen közösségnek.

Pragmatikus cél: A diákok készítése arra, hogy megtalálják a gyülekezet életének azon szolgálatát, feladatát, ahol hasznossá tehetik magukat.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes	<ul style="list-style-type: none">- A tanóra megalapozásához egyéni kutatómunka végzése: családban, ismerősi körben ki, miért tartozik, vagy nem tartozik gyülekezethez?- Az előző órán elsajátított, az egyházközség életével kapcsolatos ismeretek felelevenítése	

ismeretek aktiválása	- Beszélgetés a konfirmációról: kinek milyen élmény volt? Hogyan alakult azóta kapcsolatuk a gyülekezetükkel?	
Feldolgozási javaslat	- Páros munkában értelmezzék a diákok a MRE 1994. évi 2. törvényének egyháztagokra vonatkozó rendelkezéseit! Határozzák meg, hogy melyik kategóriába tartoznak! Az osztályban közösen beszéljük meg a feladatot! - Frontális módszerrel mutassuk be, mit jelentett Isten népéhez tartozni az ÓSz, ÚSz idején, az egyházi korai időszakában és a reformáció idején (ld. HK. 54 kf) - Csoportmunka: 4-6 fős csoportokban készítsenek tervezetet, hogy felelős gyülekezeti vezetőként mit tennének azért, hogy fiatalok kapcsolódjanak a közösséghez. - 1Péter 2, 1-5 magyarázata, közös megbeszélés	MRE vonatkozó törvénye Szentírás
Munkáltatás	- A lecke 1. feladatának megoldása csoportonként, majd közös megbeszélés	Szentírás
Házi feladat	- A konfirmációi áldóige felelevenítése. Mit üzen most a diák számára? (rövid fogalmazás)	

A református istentisztelet

A lecke elhelyezése a témakörön belül

Az egyházzal való találkozásunk elsősorban istentiszteleti közösségben történik. A diákoknak személyes tapasztalatuk róla, s gyakran e közösségben ki is merül ez a találkozás. Az istentisztelet formájának, rendjének megvannak a speciálisan református jellegzetességei. A fiatalok egyrészt hamar megismerik a liturgiát, otthonosan mozognak benne, másrészt könnyen válhat számukra is megszokássá. E leckében bemutatjuk egyházunk liturgiai és ünnepi rendjét.

Teológiai háttér

Istentisztelet és ünnep

A hetedik nap minősített idő Isten törvénye szerint. Nem csak a munka utána megpihenésről szól, hanem az idő megszenteléséről is, ami istentiszteleti közösségben is történhet.

Az istentisztelet rendje sok változást mutat a keresztyén egyház kétezer éves történet során. Az ősegyház időszakában nem volt kötött formája az istentiszteleteknek, majd a következő évszázadokban kialakult a liturgia, azonban nem volt egyetemes, a keresztyénség egészében használt közös istentiszteleti rend. Röviden megállapíthatjuk, hogy a keresztyén középkorban alapvetően kétféle liturgia volt: a keleti, Baszileiosz által készített rend, illetve a nyugati egyház rendje. Míg a keleti egyház liturgiája szinte semmit nem változott, a nyugati számos reformon ment keresztül. A keresztyénség a hozzá csatlakozó újabb népek korábbi pogány szertartásai közül számosat átvett oly módon, hogy azok külsőségeit részben megtartotta, tartalmát viszont keresztyén üzenettel töltötte meg.

A reformáció változást hozott az istentiszteleti liturgiában és az ünnepek rendjében is. A liturgia egyszerűsödött, igyekeztek megszabadulni a korábbi századok során ráépült, a Biblia alapján nem elfogadható elemektől. Csakúgy mint minden másnak, a liturgiának is a Szentírást lett az egyedül meghatározó mértéke. A középpontba a középkorral szemben nem a szentségek kerültek, hanem Isten Igéje és annak hirdetése. Az istentisztelet az élő Úrral és a benne hívőkkel való találkozás minősített alkalma. Változás történt a szentségek számában, a katolikus hét szentség helyett mindössze kettőt láttak megalapozottnak a Szentírás alapján, a keresztséget és az úrvacsorát. Az istentisztelet három fő alkotóeleme az Ige, imádság és az ének lett.

Egyházunk liturgiája sokáig nem volt egységes. Az istentiszteleti rendtartás meghatározása a Zsinat jogköre. Ma hivatalos liturgiánk 1985-ben került bevezetésre, ám sok helyütt ettől eltérő, helyi sajátosságokra akadhatunk. Istentiszteletet általában a templomban tartunk, de a helyszín bárhol lehet (a római katolikus felfogással szemben nem csak szakrális, felszentelt helyen lehet istentiszteletet tartani). Ugyancsak a római katolikus renddel szemben az egyes alkalmakra rendelt liturgiák kis változásokat mutatnak csak.

Ünnepeink vonatkozásában megállapíthatjuk, hogy a keresztyén egyház legrégebb óta megtartott ünnepe a húsvét, majd a pünkösd. Nagy ünnepeink közül a karácsonyt kezdték legkésőbb megtartani. Húsvét ünnepének időpontjáról a 325-ben megtartott niceai zsinat döntött, ezt az ünnepet a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtölte utáni első vasárnap tartjuk. Áldozócsüdtörtök és pünkösd ünnepének időpontja értelemszerűen ehhez igazodik. A karácsony ideje közel esik a téli napfordulóhoz. Pogány kultuszokban ekkor örömmünepet tartottak, mivel ettől kezdve hosszabbodtak a nappalok, nőtt a világosság. Példa erre a pogány Mithras-kultusz is, amelynek keretein belül a fényt ünnepelték. A korabeli egyház ezt összekapcsolta Krisztus születésével, hiszen általa jelent meg Isten világossága a földön.

A karácsonyi és húsvéti ünnepet több hetes felkészülési időszak előzte meg. Ez az önvizsgálat, az Istennel való szorosabb kapcsolat megélésének, a bűnbánatnak az ideje volt. Korábbra vezethető vissza a húsvétot megelőző hat hetes böjti időszak hagyománya. Az advent szokása később kezdett kialakulni, eleinte ez is hat hétig tartott, később csökkent le a karácsonyt megelőző négy hétre.

Egyházi ünnepeink között nem csak üdvtörténeti ünnepeket találunk, hanem olyanokat is, amelyek a mindennapi élethez kapcsolódnak. Ide sorolhatjuk az aratási, az új kenyérért és új borért való hálaadás ünnepeit. Ezekben kifejeződik, hogy a mindennapi szükségéink betöltésében, életünk sikereiben Isten jelenlétének, áldásának jeleit látjuk.

Egyháztörténeti vonatkozású ünnepünk október 31-e, a reformáció emléknapja. Nem csak emlékezés ez önmagában, hanem hálaadás azért, hogy Isten az egyház életében, a történelemben cselekvő módon van jelen. Megújít és megtérésre hív. Hitünk szerint az „egyházat folyamatosan reformálni kell” (ecclesia semper reformanda), ezért az emlékezés és hálaadás mellett a megtérésért és megújulásért való imádság alkalma is ez az ünnep.

A kazuális alkalmak

Kazuális alkalmaknak nevezzük azokat az istentiszteleteket, vagy istentiszteleti részeket, amikor valamely különleges alkalommal hirdettetik Isten Igéje. Ide tartoznak olyan alkalmak, amikor egy-egy család életében történik rendkívüli esemény. Hirdetjük, hogy Isten jelen van az emberi élet fordulópontjai, s ezekben üzenete tanácsol, vezet, vigasztal bennünket. Kazuális alkalmak közé soroljuk a keresztlőt, esküvőt, temetést, de ilyen lehet eljegyzés, kenyéradás augusztus 20-a alkalmából és sok más esemény is.

A keresztlő során nem névadás történik, hanem kifejeződik, hogy Isten nevében szólítja az embert (Ézsaiás 43, 1). A keresztség szövetségkötés Isten és ember között. Ószövetségi előképe a körülmetélés. A keresztség – ami egyházunkban nagyobb részt gyermekkeresztség – látható módon fejezi ki Isten elkötelező szeretetét, emlékeztet Krisztus áldozatára, annak büntörlő erejére és az ember számára elkészített üdvösségre. Gyermek keresztlője alkalmával a szülők

és keresztszülők fogadalmat tesznek, hogy a gyermeket hitben nevelik és neveltetik, vagyis mindent megtesznek azért, hogy a konfirmáció alkalmával felelős döntést hozhassanak. Felnőttek keresztelese konfirmációval együtt történik. A keresztségnek önmagában nincs büntőlő ereje, ahhoz Krisztusban való hitre van szükség. A keresztelő szövetségkötés, míg az úrvacsorai közösség ennek a szövetségnek rendszeres megerősítése.

Az esküvő református egyházunkban nem sákramentum. Ezzel együtt szentnek tekinthetjük. A házasság alapvetően Isten rendje szerint való dolog. Ő ad az ember mellé hozzáillő segítőtársat (1Mózes 2, 18). Lelkipásztor csak olyan házasságot áldhat meg, ahol sor került már a polgári kötésre.

A temetés során a lelkész Krisztus megváltó halálát, és a halál feletti győzelmét hirdeti. Istennek üzenete van nemcsak a mindennapokban, hanem az élet végső kérdéseivel kapcsolatosan is. A halál az ember életének legnagyobb ismeretlensége és mélysége, ami félelmet és bizonytalanságot kelt az emberben különösen életének előre haladásával, illetve akkor, amikor elveszít valakit, aki különösen közel állt hozzá. Életünk egyik legnagyobb mélysége a gyász, amit szeretünk elvesztése kelt bennünk. Isten Lelke a Vigasztaló, a gyász idején különösen rászorulunk segítségére. A temetési istentisztelet azoknak szól, akiket veszteség ért és nem nekrológ (halotti beszéd, az elhunyt életének méltatása). A gyülekezet imádságban hívja a vigasztaló és reményt adó Szentlelket. A temetésnél, keresztelőnél, úrvacsoránál nemcsak segítségül hívjuk Isten nevét, hanem közösen vallást teszünk róla elmondva az Apostoli hitvallást.

Felhasznált irodalom:

Szénási Sándor: Ünnepeink, Kálvin Kiadó 2007.

Istentiszteleti rendtartás – példatár, Kálvin Kiadó 2005.

Hézsér Gábor: Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez, Kálvin kiadó, Budapest 2005.

Valláspedagógiai szempontok

- Az istentisztelet kötött rendje, az énekek, a templomi viselkedés sok fiatal számára az első találkozások alkalmával meglehetősen idegen, nem érzi otthon magát ebben a környezetben, ugyanakkor hamar megismeri annak menetét. Az egyházi iskolákban tanuló diáknak az istentiszteletről gyakran a „kötelező” szó jut az eszébe. Az istentiszteleti formák kiüresedése mindig is kísértette az egyházat – egy fiatal nagyon érzékeny arra, ha a forma mögött nem látja meg a tartalmat. Ezért szükséges, hogy ne csak száraz leírását adjuk istentiszteleti rendünknek, hanem megismertessük a fiatalokat azzal is, hogy miért tartunk istentiszteletet, illetve szükséges alkotó módon bevonni őket az istentisztelet alakításába is.

- A rítusok minden kultúrában és vallásban jelentős szerepet játszanak az emberi élet során. Segítenek feldolgozni traumákat, rendet szabnak az életnek, az Istennel való találkozásban alázatra, csodálkozásra indíthatják az embert. Bár a rítusszerű szokások eredetét egyre kevésbé érti a mai ember, a fiatalok – gyakran tudtukon kívül – szintén szokásokat alkotnak (pl. üdvözlési formák). Szükséges rámutatnunk, hogy az istentisztelet közösségében azzal az Úrral lehet találkozni, aki jelen van életünk mindennapjaiban és rendkívüli helyzeteiben, fordulópontjain is. (ld. Hézsér 69-77.o.)

- Az ünnepek, ünneplés jelentős szerepet tölthet be az egyén és közösség életében. Közhelyszerű megállapítás, hogy korunk embere egyre kevésbé érzi át ennek jelentőségét. Egyházi ünnepeink Isten megváltó, gondviselő voltáról tesznek tanúságot. Ezért szükséges rámutatnunk a szent idő jelentőségére, üzenetére. Ezzel elősegíthetjük azt, hogy a fiatalok

képesek legyenek úgy kikapcsolódni, hogy közben értékes tartalmat keresnek és belépnek az Istennel való közösségbe.

A lecke célkitűzése

A lecke fő célkitűzése pozitív hozzáállás kialakítása az istentisztelethez, mint a keresztyén hit gyakorlásának közösségi formájához. Ezzel segítjük arra a fiatalokat, hogy a hetedik nap megszentelésében Isten útmutatása szerint vegyenek részt.

Kognitív cél: A református istentisztelet jellegzetességeinek megismertetése, legfontosabb ünnepeink és a kazuális alkalmak bemutatása.

Affektív cél: Annak átéreztetése, hogy mit jelenthet az élet fordulópontjain (keresztelés, esküvő, temetés) Isten jelenléte.

Pragmatikus cél: A fiatalok bátorítása istentiszteleti szolgálatban való rendszeres, vagy alkalmi részvételre.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<ul style="list-style-type: none"> - Előzetesen meglátogatott istentisztelet közös megbeszélése különböző szempontok alapján (pl. az istentisztelet rendje, pozitív és negatív érzések és élmények, mit változtatnátok?) - Az ünnepek szerepe életünkben - beszélgetés 	
Feldolgozási javaslat	<ul style="list-style-type: none"> - Frontális módszerrel mutassuk be a református istentisztelet főbb jellemzőit, rendjét. Térjünk ki arra, hogy melyik elem milyen szerepet tölt be! - Kiselőadás: a korábban csoportokba osztott tanulók mutassák be egy-egy ünnepkör ünnepeit – vázlat készítése 	Istentiszteleti rendtartás Szénási Sándor: Ünnepeink
Munkáltatás	<ul style="list-style-type: none"> - Szituációs feladat: csoportokban gondolkodjanak el a diákok, hogy mit kérdeznének egy lelkésztől keresztelésre, esküvőre, temetésre készülve (pl a kazuális alkalmak feltételei, az istentisztelet menete, az adott alkalom utáni lehetőségek (fiatal házasok köre, gyászfeldolgozó csoport, lelkigondozói segítség). A vallástanár/lelkész válaszolja meg a feltett kérdéseket. 	Szentírás
Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Írj rövid fogalmazást „Ami jó és amit változtatnék az istentiszteleten” címmel 	

Ifjúsági csoportok és ifjúsági találkozók a Magyarországi Református Egyházban

A lecke elhelyezése a témakörön belül

A fiatalok jelentős része úgy látja az egyházat, hogy annak életében inkább az idősebb korosztályhoz tartozók vesznek részt. Hiányolják a kortársakat, nehezen találják a kapcsolópontokat a többi generációhoz. Egyházunk speciális szolgálata az ifjúság körében végzett missziói szolgálat, melynek célja az ifjak Krisztushoz vezetése, hitben történő erősítése és gyülekezeti integrációja. Ez a meglehetősen szerteágazó ifjúsági munkán keresztül történik. E lecke célja, hogy rövid áttekintést adjon egyházunk ifjúsági munkájáról.

Teológiai háttér

A feltámadott Krisztus a missziói parancsban (Máté 28, 18-20) arra hívja fel az apostolok figyelmét, hogy küldetésük tanítvánnyá tenni minden népet. A parancsot nem csak úgy értelmezhetjük, hogy minden nemzethez szükséges eljuttatni az evangélium üzenetét, hanem minden réteghez, társadalmi csoporthoz és korosztályhoz. A Szentírásban nem találkozunk arra vonatkozó utalással, hogy külön missziói célcsoportot jelentenek a kamaszok. Mégis számos utalás történik rájuk. A fiatalokat a nekik megfelelő módon szükséges nevelni, különösen hangsúlyos a felszólítás: „minden féltve őrzött dolognál jobban óvd szíved, mert onnan indul ki minden élet” (Péld 4, 23). A fiatalok a jövő reménységei, a Szentlélek eljövetelekor látomásokat látnak (Jóel 3,1), vagyis Isten nekik is, általuk is szól.

Az Újszövetségben sem találunk arra utalást, hogy a fiatalokat speciálisan nekik szóló üzenettel, vagy nekik szóló formában szólították volna meg, ez azonban nem jelenti azt, hogy lemondott volna róluk az egyház. A keresztyén családokban nagy hangsúlyt fektettek a gyerekek, ifjak nevelésére, később, a reformáció hatására az iskolák száma megnőtt, így az egyház egyre több fiatalt vont szárnyai alá. A 19. század utolsó évtizedeiben kereshetjük az ifjúsági munka gyökereit. A belmissziós mozgalom hatására számos olyan egyesület jött létre, amely a fiatalok összegyűjtését, vallási és erkölcsi nevelését, gyülekezetbe vonását célozta. Ezek közé tartozott a Keresztény Ifjúsági Egyesület, a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség, a Soli Deo Gloria mozgalom, a Bethánia Egylet és sok más egyesület. Jelentős szerepe volt a cserkészmozgalomnak is. A Baden-Powell által alapított mozgalom hamar népszerű lett Magyarországon is, rövid időn belül az ország összes református középiskolájában kellett működnie cserkészcsapatnak (ld. <http://www.cserkesz.hu/cserkeszet-ertekei-1#overlay-context>). Hazánkban a 2. világháború után, a kommunista rendszer kiépülésének kezdetén kimondták az egyesületek felosztatását. Az egyházhoz kapcsolódó, fiatalokkal foglalkozó egyletek is kénytelenek voltak befejezni tevékenységüket. Az egyházközségek sem tudták átvenni szerepüket, hiszen az egyházaknak kifejezetten tiltották, hogy az ifjúsággal foglalkozzanak. Évtizedek teltek el úgy, hogy csak kevés helyen, néhány elhivatott lelkipásztor, gyülekezeti tag foglalkozott a fiatalokkal, szervezett ifjúsági órákat. Fiatalok és gyerekek egyházi táboroztatása miatt még az 1980-as években is vizsgálatot indított az Állami Egyházügyi Hivatal néhány lelkipásztor ellen.

Az 1990-es rendszerváltást követően egyre több gyülekezetben szerveződtek ifjúsági csoportok, tartottak rendszeresen ifjúsági órákat. Az újrainduló egyházi oktatási intézményeknek is köszönhetően egyre több fiatalt sikerült elérni. A mesterségesen megszüntetett egyesületek közül több újra elkezdte működését (MEKDSZ, KIE, SDG), illetve újabbak is alakultak (például a REFISZ, a Református Fiatalok Szövetsége). Az ifjúsági élet a '90-es évek elején egyértelműen fellendült, az azóta eltelt két évtizedben számos új kezdeményezés született, mint például ifjúsági vezetőképző, Zsinati Ifjúsági Fórum, Csillagpont találkozók. Az új kezdeményezések egy része a meglévő fiatalokat szeretné még

inkább közösségbe kövacsolni, összefogni. A nagy, országos találkozók (Csillagpont) fesztiváljellegükkel nemcsak a már gyülekezethez tartozókat szólítják meg, hanem kívülálló fiatalokat is. Az egyháztól távolabb lévő fiatalokat igyekszik elérni a nagy ifjúsági fesztiválokra rendre megjelenő Közös Pont ökumenikus misszió, ahol különböző felekezetekhez tartozó munkatársak együtt szolgálnak. A nagyobb egyetemi városokban egyetemi gyülekezeteket hoztak létre a felsőoktatásban tanuló hallgatók számára (pl. Budapesten, Debrecenben, Szegeden, Pécsen).

Felhasznált, javasolt irodalom:

<http://www.reformatus.hu/lap/ifi/>

<http://mekdsz.hu/>

<http://www.refisz.hu/>

<http://www.kie.hu/portal/>

<http://sdg.org.hu/>

<http://tirekifi.hu/>

<http://uniref-szeged.hu/>

<http://www.egyetemigyulekezet.hu/>

Valláspedagógiai szempontok

A korábbiakban már megfogalmazásra került, hogy a fiatalok kritikusak a rendszerekkel, szabályozott csoportokkal, egyházzal szemben. Az ifjúsági munkába bepillantást engedve rámutathatunk arra, hogy a tanításaihoz ragaszkodó egyház a formák tekintetében kész a nyitottságra. Ez a nyitottság abban is megnyilvánul, hogy igyekszik megtalálni azokat a formákat, ahogyan megszólíthatja a fiatalokat. Napjainkban azt tapasztaljuk, hogy sok tekintetben csak kullogunk a fiatalok után. Egyre nagyobb erőfeszítést jelent szülőnek, pedagógusnak, lelkésznek megismerni az általuk használt nyelvet, szokásokat, vagyis a feljűk történő hídépítésben nem indulunk túl jó pozícióból. Szükséges mégis arra törekednünk az evangélium üzenetének továbbításakor, hogy ismerjük azokat, akik között szolgálunk. Ezért az ifjúsági élet bemutatásakor a következő megfontolásokra szükséges odafigyelnünk:

- Mi az evangélium felől közelítünk feljűk, ők pedig a saját világuk felől. Az evangélium üzenetében mi mozgunk otthonosabban, a saját világukban természetesen ők. Szükséges, hogy érdeklődést mutassunk feljűk és ne ítélkezzünk! Akarjuk megérteni ők! Olyan légkört kell biztosítani, ahol bátran kimondhatják ötleteiket és kritikáikat.
- Hittanoktatásunk célja nemcsak az ismeretek átadása, hanem a hitre segítés. Ebben az ifjúsági közösségek fontos szerepet kaphatnak. A diákokkal közösen gondolkodva keressük annak lehetőségét, hogyan építhetünk ki olyan lelki közösséget, aminek életében szívesen részt vesznek. Így sajátjukként és nem idegenként fognak gondolni az ifjúsági csoportra. Az ifjúsági közösségek lehetőséget biztosítanak a fiataloknak a közösség megélésére. Kortárs csoportként jelentősen befolyásolhatják gondolkodásukat. Egyszersmind kicsiben átélhetik a gyülekezethez tartozás élményét is.

A lecke célkitűzése, kognitív, affektív és pragmatikus célok meghatározása

A lecke fő célkitűzése, hogy rámutasson az egyházban folyó ifjúsági munkára azt érzékeltetve, hogy fontos számunkra minden fiatal.

Kognitív cél: A diákok megismertetése az egyházunkba folyó gyülekezeti és egyesületi munkával kiemelve azok értékeit.

Affektív cél: Láttassuk, hogy az egyház számít rájuk, pozitívan viszonyul hozzájuk, fontosnak tartja értékeiket, és állandó útkeresésben van feléjük.

Pragmatikus cél: Egy már működő ifjúsági közösségbe történő integráció, vagy új közösség létrehozása.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<ul style="list-style-type: none"> - Film, vagy részlet megtekintése egy korábbi Csillagpontról https://www.youtube.com/watch?v=iROaX5Hgnis - Közös beszélgetés a film alapján, a beszélgetés témája: „Tényleg kevés fiatal van az egyházban?” vagy - Tankönyv ráhangolódást segítő feladat megoldása, megbeszélése 	Projektor, laptop (vagy digitális tábla)
Feldolgozási javaslat	<ul style="list-style-type: none"> - Feladat megoldása két csoportban: az egyik csoportba azokat soroljuk, akik vettek már részt ifiórán, feladatuk, hogy rövid leírást készítsenek arról, mi történt ott, hogyan érezték magukat. A másik csoportba azokat soroljuk, akik még nem vettek részt fiatalok számára szervezett órán. Ők elképzeléseiket írják le: milyen lehet egy ilyen alkalom, mit várnak tőle és az ott lévőktől, mikor éreznék jól magukat? (6 főnél nagyobb csoportot semmiképpen ne szervezzünk, ha ennél többen lennének, akkor osszuk őket is több csoportra!) - Közösén hasonlítsuk össze a két csoport válaszait! - Bizonyágtétel: keressünk olyan gyülekezeti tagot (akár tanár is lehet, de lehetőleg lelkész ne!), aki számára az ifjúsági közösség meghatározó volt hite, gyülekezethez tartozása szempontjából! - Frontális módszerrel vázlatosan mutassuk be az egyházunkban folyó ifjúsági munkát! (csoportmunkában is feladható, készítsenek ppt-s előadást!) - Ha lehetőség van rá, hívjunk meg egy egyetemi lelkészt az órára, aki bemutatja az általa vezetett közösséget (ez fontos lehet a diákok későbbi, egyetemi gyülekezeti életbe történő bekapcsolódása szempontjából) - 1 Timótheus 4, 12-16 alapján erősítsük a fiatalokban, hogy értékeket felmutatva válhatnak jó példává mások számára 	Szükség esetén projektor, laptop (vagy digitális tábla) Szentírás
Munkáltatás	<ul style="list-style-type: none"> - Egy szabadon választott bibliai fiatal bemutatása. Mit tanulhatunk tőlük? (ld. Tankönyv 1. feladat) 	Szentírás, Tankönyv
Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> - Lehetőleg előre összeállított csoportokban közös projektként tervezzenek meg egy gyülekezeti ifjúsági napot! (Tankönyv 2. feladat) 	Tankönyv

Magyar reformátusok határainkon túl

A lecke elhelyezése a témakörön belül

Közhelyszerűen fogalmazhatjuk meg azt, hogy korunkra a világ globális faluvá nőtt, pillanatok alatt kapcsolatba léphetünk tőlünk sok ezer kilométerre élő emberekkel. Az emberek egy része világpolgárrá vált. Közösségre, valós kapcsolatokra azonban mindenkinek szüksége van. A református, hitét megélő ember is közösségre vágyik. Akár a történelmi léptékű változások miatt, akár saját döntése okán a huszadik században sok református nem az anyaországban éli életét. Akárhon is élnek, igyekeznek őrizni magyarságukat és reformátusságukat. Ez a lecke ebbe a sok küzdelembe enged pillanatnyi betekintést.

Teológiai háttér

A 20. század viharos történelmi eseményei egyházunk életében is éreztették hatásukat. A századokon át a Kárpát-medencében élő reformátusság egysége megbomlott. A hittani egység mindig megmaradt, de az immár különböző országokban élő reformátusok sok új kihívással szembesültek.

Egyházunk élete szempontjából is óriási veszteség volt az 1920-ban aláírt megkötött trianoni békeszerződés. Ennek eredményeként a református egyház 1012 gyülekezete és mintegy 1 millió tagja lett valamely szomszédos állam polgára. Sok határon túli református igyekezett áttelepülni az anyaországba. A bécsi döntések (1938, 1940) eredményeként a visszacsatolt területeken néhány évig szabadon működhetett a református egyház. Ezt a rövid időszakot leszámítva –Burgenland kivételével – nagyon nehezen élték meg a kárpát-medencei reformátusok az elmúlt évtizedeket. A kommunista ideológiájú és pártállami berendezkedésű államok (Csehszlovákia, Szovjetunió, Románia, Jugoszlávia) területén a vallását gyakorló emberek – csaknem mindenütt, felekezeti hovatartozás nélkül – hátrányt, gyakran üldöztetést szenvedtek el. Helyzetüket nehezítette, hogy a reformátusok döntően (egyes országokban kizárólagosan) magyarok voltak és az adott államot alkotó többségi nemzethez képest is másodrendű állampolgároknak tekintették őket.

Az anyaországi és határon túli magyarságra egyaránt jellemző, hogy sokan keresték boldogulásukat nyugaton. Nagyobb számban érkeztek nyugatra magyarok, köztük reformátusok is a két világháború után, az 1956-os forradalom idején, illetve napjainkban is sokan telepednek le külföldön ideiglenesen, vagy véglegesen.

Mindezt figyelembe véve a magyar reformátusság három csoportjáról beszélhetünk:

- az anyaországban élők
- a Kárpát-medencében Magyarország határain túl élők
- a világ többi részén otthonra találók, vagyis a diaszpóra

Kárpát-medencei református egyházak

Burgenland – Az Ausztriához tartozó területeken kevés magyar él, az egyetlen működő gyülekezetet **Felsőőrben** (Oberwart) találjuk.

Felvidék – A felvidéki területet 1920-ben Csehszlovákiához csatolták, jelenleg Szlovákiához tartozik. Tekintettel arra, hogy a reformátusok mind magyarok voltak, az itt élők különösen is megszenvedték a diktatúra évtizedeit. A második világháborút követően megfogalmazták a kollektív bűnösség elvét. Ez elsősorban a magyarokat és a németeket érintette hátrányosan, mivel megfosztották őket jogaiktól, állampolgárságuktól és elkobozták vagyonukat. Sokakat kitelepítettek Magyarországra, így számos gyülekezet néptelenedett el és vált életképtelenné. Felvidéken az 1989-90-es fordulatot követően vált szabadabbá az egyház élete.

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyháznak egy egyházkerülete és kilenc egyházmegyéje van, ebből kettő szlovák. A hívek és lelkészek döntő része magyar, a reformátusság létszáma mintegy 100000-re tehető. A rendszerváltást követően újraindultak oktatási intézmények (gimnáziumok, alapiskolák, óvodák), valamint Komáromban lelkészképzés folyik. (<http://www.reformata.sk/oktatas/>)

Kárpátalja – A kárpátaljai terület többször cserélt gazdát a történelmi és politikai okok miatt, eleinte Csehszlovákiához, később a Szovjetunióhoz csatolták, jelenleg Ukrajnához tartozik. A Szovjetunió időszakában sok lelkészt kitelepítettek, lelkészhiány lépett fel és csökkent a reformátusok száma. A rendszerváltást követően szabadabbá vált a reformátusság élete, de maga az egyház és az általa fenntartott intézmények nem élveznek egyenlőséget az ortodox egyházzal és az állami intézményekkel. Így a Kárpátaljai Református Egyházkerület nagy áldozatokat hoz óvodái és iskolái fenntartásáért.

http://www.karpat szemle.uz.ua/szemle/2000_4.html

Erdély – A Romániához tartozó erdélyi reformátusok két egyházkerületben, az Erdélyi és Királyhágómelléki egyházkerületben élik életüket. A trianoni elcsatolást követően a második világháború alatt rövid időre szabadabbá vált az itteni egyház élete, hiszen Észak-Erdélyt Magyarországhoz csatolták. A kommunista diktatúra évei alatt az egyházi intézményeket államosították, a lelkészek munkáját akadályozták. Közülük sokakat börtönre, vagy kényszermunkára ítélték, koncepciós pereket indítottak ellenük. Az üldözések első hullámára közvetlenül a második világháború után került sor, majd a másodikra az 1956-os forradalmat követően. A későbbi években is akadályozták Bibliák behozatalát, templomok építését, sokszor még felújítását is. Ellehetetlenítették különböző egyházi konferenciák megtartását és az ifjúsági munkát. A diktatúra az 1989-es forradalom hatására ér véget, amelyben jelentős szerepet játszott Tőkés László lelkész, püspök. Erdély területén mintegy 800.000 magyar református él. A gyülekezeti élet és a kiterjedt egyházi intézményi hálózat a rendszerváltást követően folyamatosan épült újjá. Erdélyben, Kolozsváron teológiai képzés folyik.

Délvidék – Trianont követően szinte a semmiből kellett új, egységes egyházat szervezni, hiszen a Jugoszláviában található református gyülekezetek korábban több egyházkerületben éltek életüket. Komoly szervező és belmissziós munkába kezdtek, ami az 1930-as években már éreztette hatását. Ez az egyháztest a második világháború alatt ideiglenesen beolvadt a Dunamelléki Egyházkerületbe, majd a háború után újjáalakult. A kommunista blokk országai közül itt volt a legkevésbé kemény a diktatúra. A reformátusok számaránya ezen a területen alacsony. Sok gyülekezet elnéptelenedéssel küzd, ennek oka az erős asszimiláció.

Magyar reformátusok a nagyvilágban

Magyar református közösségek Nyugat-Európában:

- Franciaország: Párizs
- Hollandia
- Németország: Heidelberg, Mainz, Frankfurt, Ulm, Württemberg, Rajna-vidék
- Anglia: London
- Svédország

Amerika:

- USA: számos városban van református gyülekezet, pl. San Diego, Los Angeles, San Francisco
- Kanada: Toronto, Vancouver, Calgary
- Dél-Amerika: Sao Paulo, Buenos Aires

Ausztrália:

- Brisbane, Melbourne, Perth

Egységtörekvések

A világban szétszóródott reformátusság összetartását tűzte ki célul több kezdeményezés is. Ezek közül a legjelentősebbek:

- rendszeresen időközönként megtartott magyar református világtalálkozók
- a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata

Az egység megteremtése szempontjából a legfontosabb esemény 2009. május 22-én történt, amikor Debrecenben a világ magyar református egyházai létrehozták az egységes Magyar Református Egyházat.

Felhasznált, javasolt irodalom:

„Tebenned bízunk eleitől fogva...” szerk. Barcza József és Bütösi János, Debrecen 1991

www.kiralyhagomellek.ro

www.reformatus.ro

www.reformata.sk

www.reformatus.de

www.majus22.org

Valláspedagógiai szempontok

- A legtöbb ember „fogyasztóként” tekint közösségeire: milyen haszna, eredménye van annak, hogy részt vesz annak életében. Az emberek közötti kapcsolatok jelentős része felszínessé válik, ugyanakkor a kapcsolattartásban fontos szerepe van az internetnek, számítógépnek, okostelefonnak. Miközben a fiatalok életük jelentős részét a virtuális világban élik, egyre gyakrabban fordul elő, hogy egy virtuálisan létező közösség tagjai ténylegesen találkoznak egymással, s így jönnek létre működő közösségek (pl. internetes focijátékot játszó, valós labdarúgó tornákat szervezők). A határon túli magyar reformátusok életét bemutatva arra biztathatjuk a diákokat, hogy a világon szinte bárhol található befogadó közösséget. Egyre többen tervezik, hogy hosszabb-rövidebb ideig külföldön tanulnak, vagy vállalnak munkát, számukra biztonságot jelenthet egy gyülekezeti közösség.

Sok fiatal küzd azzal az érzéssel, hogy harcaik feleslegesek, kudarcra vannak ítélve. Emellett vannak, akik kisebbségi érzésük okán alulértékelik önmagukat. Határon túli egyházaink történetében és jelenében bemutathatjuk az élet megtalálásának és kibontakozásának lehetőségét, amely még ellenszélben, a nehézségek ellenére is megvalósult.

- Ott maradtak meg magyar református közösségek, ahol megszervezték önmagukat. Ezért lehetőségünk van arra inspirálni a diákokat, hogy ne csak rövidtávú célok és hirtelen fellángolások vezessék őket, hanem közösségeiket, saját életüket tudatosan tervezzék és szervezzék.

A lecke célkitűzése

A lecke fő célkitűzése, hogy megismertesse a diákokkal a református egyház határon túli közösségekben betöltött szerepét, hangsúlyozva, hogy gyülekezeteink mind a hit, mind a magyarság megőrzése szempontjából fontos szolgálatot végeznek.

Kognitív cél: Átfogó kép kialakítása a diákokban a világ magyar reformátusságáról.

Affektív cél: Annak megértetése, hogy mit jelent kisebbségi létbe kényszerülve, vagy azt önként vállalva létezni.

Pragmatikus cél: Kapcsolat felvétele egy határon túli gyülekezettel, esetleges segítségnyújtás megszervezése. (pl. Cipősdoboz-akció)

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Történelmi atlasz segítségével előzetes ismeretek felelevenítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a magyarság elhelyezkedése a Kárpát-medencében - a magyar népesség számának változásai az elmúlt 100 évben 	Történelmi atlasz
Feldolgozási javaslat	<ul style="list-style-type: none"> - Frontális módszerrel a huszadik század jelentős eseményeinek és azoknak a reformátusságra gyakorolt hatásának rövid bemutatása (átisméltése). - A diákokat osszuk csoportokba, ahol kézbe adott források alapján fel kell készülniük egyes magyar református egyházak életéből (kárpát-medencei egyháztestek, USA). Az egyes csoportok fogalmazzanak meg 2-3 kérdést, amit később feltesznek a többieknek! (röviden megválaszolható, lényegre rákérdező kérdések legyenek!) - A csoportok egyenkénti beszámolója, a többi csoport folyamatos jegyzetelése mellett. - Az egyes csoportok által megfogalmazott kérdéseket összegyűjtve rövid, felmérő-jellegű teszt összeállítása és egyenkénti megoldása. A legjobbak értékelése. Ennek a feladatnak célja, hogy ellenőrizzék az egymásnak átadott, egymástól kapott ismereteket. (Semmiképpen ne értékeljünk mindenkit, hiszen nem biztos, hogy gyakorlatuk van ilyen feladatok megoldásában, ám pozitív megerősítésként a legjobbakat értékelhetjük!) - Egyéni munkában írjanak 2-3 mondatot arról, miért jó és miért lehet nehéz közösségeknek közeledni egymáshoz (pl. jó: elfogadás, befogadás, összetartozás-tudat, egymás segítése; nehéz: alkalmazkodás, konfliktusok...). A gondolatokat beszéljük meg röviden, majd mutassuk be a református egységtörekvéseket, a közös szervezeteket, rendezvényeket és ezek célját! (pl. Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, magyar reformátusok világtalálkozója) 	Előre elkészített források (fénymásolat, vagy könyv – lásd felhasznált irodalom), illetve ha rendelkezésre áll, akkor internet, laptop
Munkáltatás	<ul style="list-style-type: none"> - Csoportonként készítsetek térképes tablót! Mutassátok be rajta, hol és mennyien élnek magyar reformátusok! (ld. Tankönyv 1. feladat) 	Tankönyv
Házi feladat	<ul style="list-style-type: none"> - A határainkon kívül élő gyülekezetek fontos szerepet töltenek be a magyarság megőrzésének szempontjából. Válassz egy kárpát-medencei, vagy tengerentúli gyülekezetet és mutasd be a szolgálatát! (Tankönyv 3. feladat) Ehhez adjunk szempontokat, pl. a gyülekezet vezetői, tagsága, rendszeres alkalmi, kulturális tevékenysége...) 	Tankönyv

Más keresztyén felekezetek és az ökumené

A lecke elhelyezése a témakörön belül

Reformátusként a keresztyénség nagy családjához tartozunk. Ezért szükséges, hogy ne csak saját egyházukat ismerjék a diákok, hanem más keresztyén felekezetek alapvető tanításait is. Ez a lecke ehhez nyújt segítséget, illetve kitér a keresztyén egységtörekvések céljaira és rövid történetére.

Teológiai háttér

1, A felekezetek kialakulása

A Heidelbergi káté 54. kérdés-feleletének megfogalmazása szerint a keresztyén egyház Isten elhívó munkájának eredményeként jön létre és a világ kezdetétől annak végéig fennáll. Ez azonban nem jelenti azt, hogy maga a keresztyénség egységes. Már a korai egyház időszakában megjelennek különböző irányzatok, ezek között olyanok is, amelyek alapjaiban térnek el az igaz keresztyén hittől. Ezen tévtanítások (pl. gnoszticizmus, arianizmus) elutasítása mellett azonban a keresztyénség – jóllehet alapvető tanításokban megegyezett (ld. ökumenikus zsinatok határozatai – Jos Colijn: Egyháztörténelem 53-69.o.) – különböző irányzatokra szakadt. Ez nem rövid idő alatt következett be, hanem évszázadok alatt. Ma is annak vagyunk tanúi, hogy újabb közösségek jönnek létre, bár meg kell jegyeznünk, hogy nem mindegyik tér el lényegesen valamelyik felekezettől, illetve az új irányzatok között számos szekta is elterjedőben van.

A felekezeti sokszínűség kialakulásának főbb eseményei a következők:

- **pümkösd**: az első keresztyén gyülekezet (ösgyülekezet)

- **1054: nagy egyházszakadás**: keleti (=ortodox, görögkeleti, pravoszláv), és nyugati egyház.

A két egyháztest közötti eltávolodás századok alatt következett be, a különbségekből mutat be néhányat a következő táblázat:

	Kelet	Nyugat
Nyelv	görög	latin
Az ember célja	istenivé lenni	elnyerni a bűnbocsánatot
Kegyesség	misztika, ikonok	legendák, Szentírás, megvilágosodás
A Szentlélek...	Az Atyától származik	Az Atyától és a Fiútól származik

- **1517: reformáció** – A reformációt elindító Luther Márton nem akart új egyházat létrehozni, hanem az egyház megújításáért küzdött. Kénytelen volt belátni, hogy ez lehetetlen, így került sor a pápával való szakításra. Új egyház, majd egyházak jöttek létre. Innentől kezdve beszélünk római katolikusokról és protestánsokról (ld. 1529-i speyeri birodalmi gyűlés, ahol az „újhitűek” tiltakoztak a hitük terjesztését tiltó rendelkezés ellen). A protestánsok között találjuk az evangélikus, református, anglikán, később baptista és neoprotestáns közösségeket.

- **ökumenikus mozgalom**: a 19. század utolsó évtizedeiben kezdődött. Megálmodóinak célja a keresztyének egységének előmozdítása és a misszióban való közös fáradozás.

Az egyes felekezetek között a legfontosabb tanításokban egység van. **Közös örökségünk az Apostoli hitvallás és az első négy egyetemes zsinat végzései.** A következőkben az egyes felekezetekről néhány fontos jellemzőt emelünk ki:

2. Római katolikus egyház

- A világon kb. 1,2 milliárd tagja van, Latin-Amerikában növekszik legdinamikusabban a katolikusok száma.

- Fontos szerepe van a hierarchiának. Az egyház tagjai két csoportba sorolódnak: klérus (papi személyek) és laikusok (egyszerű hívők). Az egyház vezetője a pápa. További tisztségek: érsek, püspök, esperes, plébános, káplán. Az érsekek, püspökök között találunk bíborosokat és primásokat.

Az egyház felülről szerveződik. A pápai tisztség eredetét Jézus Péternek mondott szavaira vezetik vissza: „*En pedig ezt mondom neked: Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem majd fel egyházamat, és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta. Neked adom a mennyek országának kulcsait, és amit megkötsz a földön, kötve lesz az a mennyekben is, és amit feloldasz a földön, oldva lesz az a mennyekben is.*” (Máté 16, 18-19)

Az egyes egyházmegyék vezetője a püspök. A pápa rendelkezése szerint bizonyos egyházmegyék főegyházmegyei titulust nyernek, ezek vezetője az érsek. A főegyházmegyék és az egyházmegyék főesperességekre, esperességekre oszthatók, ezen belül találjuk az egyházközségeket (plébániák), ezek vezetője a plébános.

Bíboros az a főpap (érsek, püspök), akit a pápa erre a rangra emel, a bíborosok alkotják a pápa tanácsadó testületét, illetve a pápai szék üresedésakor pápaválasztó joggal bírnak.

A primás egy adott ország katolikus egyházának vezetője (az érsekek, püspökök közül kerül ki).

- A katolikus egyházban szerzetesrendek is működnek. Ezek mindegyike saját szabályzattal (regula) rendelkezik. Az egyes szerzetesrendek speciális feladatokat vállalnak, pl. oktatás, szociális munka. Némelyik rendnek a férfi mellett női ága is van. A hazánkban működő legjelentősebb szerzetesrendek: bencés (az első szerzetesrend), ciszterci, ferences, piarista, jezsuita. Az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend a pálos rend.

- A római katolikus egyházban Isten üzenetének forrása a Szentírás és a szent egyházi hagyomány. Ide tartozik az egyház hivatalos írásmagyarázata, aminek senki nem mondhat ellent, valamint a zsinati végzések és pápai határozatok is (az 1. vatikáni zsinat kimondja, hogy a pápa hittani és erkölcsi kérdésekben tévedhetetlen - <http://www.lexikon.katolikus.hu/V/Vatik%C3%A1ni%20Zsinat%20I.%201869%E2%80%9370.html>)

- Az egyház tanításait a Katolikus Egyház Katekizmusa foglalja össze, ennek legújabb változata 1997-ben jelent meg. (letölthető: <http://www.ppek.hu/k85.htm>)

- Jelentős az egyházjog szerepe, törvénykönyvük a Codex Iuris Canonici, amely az egész katolikus kánonjogot rendszerbe foglalja.

- Fontosabb különbségek a református egyházhoz képest: hét szentség (keresztség, áldozás, gyónás, bérmlás, házasság, papi szentség, betegek kenete), a megigazulás hit és cselekedetek által történik, Isten és ember közötti közbenjárásban Krisztus mellett fontos szerepe van Szűz Máriának, a szenteknek és a papoknak is.

3. Görög katolikus egyház

- A reformációt követően a pápa célja volt az ortodoxiával való egység megteremtése. Ezért 1622 után szerzeteseket küldött a keleti egyház területére.

- A pápa a visszatérők számára megengedte volna a papok házasságát és a keleti liturgiát. A visszatérőknek el kellett fogadniuk a pápa főségét és az ún. Filioque-tant (a Szentlélek az Atyától és a Fiútól, nem pedig csak az Atyától származik).

- A teljes egység nem jött létre, a pápa ajánlatát elfogadják a görög katolikusok.
- Leginkább Közép-, és Kelet-Európában élnek, de a világ számos pontján megtalálhatók.
- Magyarországon körülbelül 200000 tagja van.

4. Evangélikus egyház

- Az evangélikus felekezet a reformáció nyomán alakult ki. Alapvető tanításai Luther Mártonra vezethetők vissza.

Legfontosabb hitvallásai: Ágostai hitvallás olvasható: http://reformacio2017.hu/wp-content/uploads/2016/08/Agostai_hitvallas_2008.pdf

Luther kis és nagy kátéja

https://medit.lutheran.hu/files/luther_marton_kis_kateja_1929.pdf

- A világon mintegy 70-80 millióan élnek, jelentős az evangélikusok aránya Németországban és a Skandináv államokban.
- Magyarországon mintegy 220000 evangélikus él.
- A legtöbb kérdésben megegyeznek a református és evangélikus tanítások, legjelentősebb különbség közöttük az úrvacsoráról vallott felfogásban és a templom berendezésében figyelhető meg. Az úrvacsorával kapcsolatosan valljuk, hogy Krisztus a Szentlélek által van jelen, Luther ezt nem fejtette ki bővebben, valahogyan jelen van benne Krisztus. Az evangélikus templomok találkoznak a kereszttel, mint jelképpel, a Luther-rózsával, illetve a templom központi része a szószék mellett az oltár.
- Oktatási és szociális intézményeket tartanak fenn.
- Magyarországon két évente rendezik meg a fiataloknak a „Szélrózsa” elnevezésű országos evangélikus ifjúsági találkozót.
- Hazánkban a református és evangélikus egyház között az úrvacsora esetében interkommunio van, vagyis úrvacsorázhatunk egymás istentiszteletén.

5. Baptista egyház

- a baptisták elődei az anabaptisták, ez az irányzat a reformáció korában jött létre, jelentős képviselője Thomas Münzer. Nemcsak a katolikus egyházzal, de a protestánsokkal is meg kellett küzdeniük. Átfogó reformokat akartak, társadalmi igazságosságot. Törekvéseik miatt üldözték őket.
- tanításaikban kizárólag a Bibliához igazodnak
- elutasítják a gyermekkeresztiséget, csak azt keresztelik meg (bemerítés), aki hitéről vallást tett és életén látszódnak a megtérés gyümölcsei
- Magyarországon 150 éves múltra tekintenek vissza, 1907-től bevett vallás.
- számuk hazánkban kb. 17000 főre tehető

6. Unitárius egyház

- a reformáció korában létrejött felekezet, tanításait Servet Mihály fogalmazta meg, aki Genfben halt máglyahalált (1553).
- hitvallásuk: egy az Isten. Tagadják Jézus Krisztus és a Szentlélek istenségét, vagyis a Szentháromságot.
- Erdélyben nagy számban telepedtek le a 16. században, ma is itt élnek a legnagyobb számban. Legnagyobb támogatójuk János Zsigmond erdélyi fejedelem, legjelentősebb egyházi vezetőjük Dávid Ferenc püspök.

7. Ökumenikus mozgalom

Az ökumené görög eredetű szó, jelentése: lakott föld. Az ökumenikus mozgalom a keresztyén felekezetek egységtörekvését jelenti. Az egység felé vezető út fontosabb állomásai:

- A 19. század utolsó éveiben felekezeti világszövetségek jönnek létre (református, lutheránus). Ezek a szövetségek igyekeznek a nagyobb egységet előmozdítani.

- Az ökumenikus mozgalom szempontjából fontos mérföldkő volt az 1909 Edinburgh-ben tartott konferencia, vezetője John Mott volt, aki később az Egyházak Világtanácsának (EVT) tiszteletbeli elnöke lett.

- 1948-ban Amszterdamban jött létre az Egyházak Világtanácsa, amely a legjelentősebb ökumenikus szervezet. Két nagyobb felekezetközi szervezetet egyesített, a Faith and Order-t és a Life and Work-öt. A szervezet tagja a legtöbb ortodox egyház, számos református, evangélikus, metodista, baptista, presbiteriánus és anglikán egyház.

- Hazánkban az ökumenikus mozgalom legfontosabb szervezete a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa.

- az Ökumenikus imahetet minden év januárjában az egész világon megtartják a keresztyén egyházak. Az egyes felekezetek tagjai közös istentiszteleteken vesznek részt és imádkoznak az egyház egységéért és küldetéséért

Felhasznált, javasolt irodalom:

Katolikus Egyház Katekizmusa, Szent István Társulat 2013

Szántó Konrád: A katolikus egyház története, Ecclesia 1983

Luther Márton Kis kátéja, Luther kiadó

Káté –evangélikus keresztyén hitünk rövid összefoglalása, Luther kiadó

Thöle, Reinhard: Bevezetés az ortodoxia világába, Kálvin kiadó 2001.

Jos Colijn: Egyháztörténelem, Sárospatak 1996

www.katolikus.hu

www.evangelikus.hu

www.meot.hu

Valláspedagógiai szempontok

- A keresztyénség több felekezetre szakadozottsága sok ember számára mindmáig érthetetlen: miért nem egységes az egyház? A fiatalok egy része különösen érzékeny ezzel a kérdéssel kapcsolatban, hiszen úgy látják, hogy az egységet és szeretetet hirdető egyházak hiteltelenné válnak különállásuk, ellentéteik miatt. Ugyanakkor ma már korántsem olyan ellentétekkel terhelt a felekezetek közötti viszony, mint akár csak néhány évtizeddel ezelőtt is. A különbségek az átlagember számára érthetlenné, lényegtelenek, illetve csak külsőségekben láthatók (templom, lelkész öltözete stb.). A fiatalok döntő része nem tartozik tudatosan egyik, vagy másik felekezethez, hanem azt egyfajta kényszerű körülménynek tekinti, amibe neki nem volt beleszólása. Nem az a feladatunk, hogy az ellentéteket és a különbségeket hangsúlyozzuk, hanem azt, hogy Krisztusban mindenkor egyek lehetünk: „fő dolgokban egység, mellékésekben szabadság, mindenkiben szeretet” (Melanchton).

- Társadalmunkban komoly problémát jelent, hogy úgy bélyegeznek meg embercsoportokat (vallási, politikai, nemzetiségi okokból), hogy közben az embereknek kevés ismeretük van róluk. A felekezetek rövid bemutatása lehetőséget teremt az ismeretszerzésre.

- Az egyház kész szembenézni a múlttal, amikor a felekezetek közötti ellentétek háborúba, erőszakba torkolltak és emberéleteket követeltek. Ma ez már csaknem eltűnt a keresztyénségből (kivételem lehet az északír helyzet, ám az nem tisztán vallási, hanem túlnyomórészt politikai okokra vezethető vissza). Az ellentétek helyét a közös útkeresés, az összekötő kapcsok

megtalálása vette át. Az egyház így jó példát mutathat a konfliktusok közt élő, esetleg azokat tudatosan gerjesztő fiatalok számára, hogy van lehetőség az ellentéteket tisztázására, illetve azokon túl a közös hitelvek számba vételére, ilyen módon egymás elfogadására, megbecsülésére és tiszteletére.

A lecke célkitűzése

A lecke fő célkitűzése, hogy a diák a keresztyénség felekezeteinek megismerése által elfogadja és tisztelje a más felekezethez tartozókat.

Kognitív cél: Az egyes felekezetek közötti alapvető azonosságok és különbségek megismertetése, azon készség kialakítása, hogy a diákok meg tudják különböztetni az egyes felekezeteket.

Affektív cél: Elfogadó hozzáállás kialakítása, a másként gondolkodókkal párbeszédre való készség.

Pragmatikus cél: Az élet azon területeit, eseményeinek bemutatása, ahol más felekezetűekkel találkozhat. Inspirálás arra, hogy igyekezzen önmagát, vallási identitását vállalva építeni az egységet.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<ul style="list-style-type: none"> - A leckét megelőző órán (esetleg előző héten, hogy legyen elegendő idő) a diákokat osszuk csoportokba. Keressék fel a környék templomait, imaházait! Mit látnak, tapasztalnak ott (akár istentiszteleti közösségben)? Milyen különbségeket fedeznek fel a református templommal, istentisztelettel, szokásokkal kapcsolatban? - Történelmi ismeretek felelevenítésével tekintsük át a felekezetek kialakulásának történelmi útját! 	
Feldolgozási javaslat	<ul style="list-style-type: none"> - Amennyiben az osztályba/tanulócsoportba nem református diák is jár, kérjük meg, hogy kiselőadásban mutassák be saját felekezetüket! Ha ez nem lehetséges hívjuk meg egy másik felekezet lelkipásztorát, vagy keressük fel templomát! (ez meglehetősen időigényes lehet, célszerű ezért külön tanórát szánni rá!) - Projektmunka: 4-6 fős csoportokba osztjuk a diákokat. Egy-egy csoport feladata, hogy 4-5 percben, diavetítésben (ppt) bemutassanak egy, a leckében szereplő felekezetet. Ehhez közös kutatómunkára van szükség. Segítségként adjunk meg néhány szempontot (pl. alapvető tanítások, történelem, berendezkedés, elterjedés, jelképek, templom jellemzői stb...) - A csoportok bemutatkozását követően rendezzünk beszélgetést/vitát „Mindenáron egységes egyház kell!” címmel! - Mutassuk be röviden az ökumenikus mozgalom kialakulását és eredményeit! 	Könyvek, számítógép, internet-hozzáférés (ld. felhasznált irodalom)
Munkáltatás	A diákok olvassák el Jézus főpapi imáját (János 17). Mit tesz Krisztus a követőiért (az egyházért)? Milyen feladata, küldetése van követőinek?	Biblia

Házi feladat	Készíts családfát legalább nagyszüleid nemzedékéig visszamenőleg! Ki milyen vallású volt? Kérdezz utána, milyen nehézségeket jelentett korábban, ha egy házasságban, családban különböző felekezetűek éltek együtt! (Tankönyv 4. feladat)	Tankönyv
--------------	---	----------

Összefoglalás

A lecke elhelyezése a témakörön belül

Az összefoglaló leckében felelevenítjük a korábban elhangzottakat, rendszerezzük az elsajátított ismereteket, s így segítjük a diákok felkészülését a számonkérésre.

Valláspedagógiai szempontok

Az összefoglalás során új ismeretek átadására nem kerül sor. Az ismétlés során célszerű a következő prioritásokat szem előtt tartani:

- Törekedjünk arra, hogy a diákok fejében összefüggő rendszer alakuljon ki! Tekintettel arra, hogy életük középpontjában többnyire ők maguk állnak, innen kiindulva elevenítsük fel a tanultakat (koncentrikus körök mintájára). A sorrend tehát: diák-ifjúság-gyülekezet-egyház (felépítés, szolgálat, alapvető tanítások, istentisztelet)-határon túli egyházak-más felekezetek.
- Tegyük hangsúlyt és szánjunk több időt azokra a kérdésekre és problémákra, amelyek érdeklődést, ellenvéleményt, vitát váltottak ki, vagy amelynél bármely ok miatt hosszabban elidőztünk!
- A tananyag tárgyalásakor készült bemutatókat, plakátokat, egyéb alkotásokat vegyük elő, így a személyes érintettség okán a diákok jobban bevonódnak a tanóra menetébe.

A lecke célkitűzése

A lecke fő célkitűzése a tanultak elmélyítése

Kognitív cél: Segítségnyújtás a református identitás jellemzőinek megfogalmazásában!

Affektív cél: Annak a lelki-szellemi gazdagságnak átéreztetése, amit a református egyház őriz!

Pragmatikus cél: Készítsük a diákokat arra, hogy vállaljanak aktív szerepet gyülekezetük, ifjúsági csoportjuk életében. Keltsük fel a vágyat, hogy akarjanak gyülekezeti ifjúsági közösségbe tartozni!

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás,	- A témakör tárgyalása során elkészült alkotások (projektek, ppt-k, plakátok stb) számba vétele, lehetőség szerint kiállítása.	A diákok munkái

előzetes ismeretek aktiválása	- A kiállításhoz kapcsolódóan az egyes tanórák anyagának rövid, néhány mondatos felidézése.	
Feldolgozási javaslat	A tankönyv „Összefoglalás” c. leckéjében található négy feladat megoldása négy csoportban. A megoldások közös megbeszélése A megbeszélést követően közös plakát-, vagy reklámkészítés, a plakát címe: „Ezért jó reformátusnak lenni!”	Tankönyv, térképek, Biblia, számítógép, internet
Házi feladat	Felkészülés a számonkérésre	Tankönyv